

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 24ης Απριλίου 1996 ***

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 και T-234/94,

Industrias Pesqueras Campos, SA, εταιρία ισπανικού δικαίου, με έδρα το Vigo (Ισπανία), εκπροσωπούμενη, στην υπόθεση T-551/93, από τους Antonio Creus και Xavier Ruiz, δικηγόρους Βαρκελώνης, καθώς και τον José Ramón García-Gallardo, δικηγόρο Burgos, με αντίκλητο στις Βρυξέλλες τον δικηγόρο Cuatrecasas, 78, avenue d'Auderghem, και, στην υπόθεση T-233/94, από τους Santiago Martínez Lage, Rafael Allendesalazar Corcho και Javier Vías Alonso, δικηγόρους Μαδρίτης, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Aloyse May, 31, Grand-rue,

Transacciones Maritimas, SA,

Recursos Marinos, SA,

Makuspesca, SA,

εταιρίες ισπανικού δικαίου, με έδρα το Vigo (Ισπανία), εκπροσωπούμενες από τους Santiago Martínez Lage, Rafael Allendesalazar Corcho και Javier Vías Alonso, δικηγόρους Μαδρίτης, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Aloyse May, 31, Grand-rue,

ενάγουσα και προσφεύγουσες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Francisco Santaolalla, νομικό σύμβουλο, και Amparo Alcover, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, καθώς και, κατά την προφορική διαδικασία, από την Blanca Vila Costa, εθνική δημόσια υπάλληλο αποσπασμένη στην Επιτροπή, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής και εναγομένης,

που έχουν ως αντικείμενο, στην μεν υπόθεση T-551/93, την αποκατάσταση των ζημιών που προξενήθηκαν στην ενάγουσα συνεπεία του γεγονότος ότι η Επιτροπή δεν της κατέβαλε την κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή που της χορήγησε με την απόφασή της C(89) 632/73, της 26ης Απριλίου 1989 (φάκελος ES/545/89/01), για τη ναυπήγηση του αλιευτικού σκάφους Escualo, στις δε υποθέσεις T-231/94, T-232/94, T-233/94 και T-234/94, την ακύρωση αντιστοίχως των αποφάσεων C(94) 670/1, C(94) 670/2, C(94) 670/3 και C(94) 670/4 της Επιτροπής, με τις οποίες η Επιτροπή κατάργησε την κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή που είχε χορηγηθεί σε καθεμία από τις τέσσερις προσφεύγουσες για τη ναυπήγηση αλιευτικών σκαφών και υποχρέωσε τις τρεις από αυτές να επιστρέψουν το ποσό που είχε προηγουμένως καταβληθεί,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, P. Lindh και A. Potocki, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 29ης Νοεμβρίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Κανονιστικό πλαίσιο

- ¹ Η υπό κρίση αγωγή αποζημιώσεως και οι προσφυγές ακυρώσεως εντάσσονται στο πλαίσιο της κοινοτικής ρυθμίσεως που αφορά τις ενισχύσεις για τη ναυπήγηση νέων αλιευτικών σκαφών.
- ² Στις 18 Δεκεμβρίου 1986, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4028/86, σχετικά με κοινοτικές δράσεις για τη βελτίωση και την προσαρμογή των διαρθρώσεων του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 376, σ. 7, στο εξής: κανονισμός 4028/86), με τον οποίο το Συμβούλιο παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να χορηγεί κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή σε, μεταξύ άλλων, σχέδια για τη ναυπήγηση νέων αλιευτικών σκαφών (άρθρο 6). Πρόκειται για το βασικό νομοθέτημα της κοινοτικής πολιτικής στον τομέα των διαρθρώσεων του τομέα της αλιείας. Στις 24 Ιουνίου 1988, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2052/88, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9, στο εξής: κανονισμός 2052/88). Στις 20 Ιουλίου 1993, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2080/93, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 όσον αφορά το χρηματοδοτικό μέσον προσανατολισμού της αλιείας (ΕΕ L 193, σ. 1), με τον οποίο καταργήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του κανονισμού 4028/86 από την 1η Ιανουαρίου 1994, εκτός αν πρόκειται για αιτήσεις συνδρομών που είχαν υποβληθεί πριν από την ημερομηνία αυτή (άρθρο 9).

- 3 Στο άρθρο 44 του κανονισμού 4028/86 αναφέρονται οι περιστάσεις στις οποίες μπορούν να εφαρμοστούν οι διαδικασίες αναστολής, μείωσης ή καταργήσεως. Το άρθρο αυτό έχει ως εξής:

«1. Καθόλη τη διάρκεια της κοινοτικής παρέμβασης, η αρχή ή ο οργανισμός που ορίζεται για τον σκοπό αυτό από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος διαβιβάζει στην Επιτροπή, μετά από αίτησή της, όλα τα δικαιολογητικά και όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν την εκπλήρωση των οικονομικών ή άλλων προϋποθέσεων που επιβάλλονται για κάθε σχέδιο. Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει την αναστολή, τη μείωση ή την κατάργηση της συνδρομής σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 47:

- αν το σχέδιο δεν εκτελείται σύμφωνα με τις προβλέψεις ή
- αν δεν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις που επιβλήθηκαν ή
- αν ο δικαιούχος, αντίθετα προς τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην αίτησή του και επαναλαμβάνονται στην απόφαση για χορήγηση συνδρομής, δεν έχει αρχίσει, σε προθεσμία ενός έτους από την κοινοποίηση της απόφασης αυτής, να πραγματοποιεί τις εργασίες ή αν δεν έχει προσκομίσει, πριν από τη λήξη της προθεσμίας αυτής, ικανοποιητικές εγγυήσεις για την εκτέλεση του σχεδίου ή
- αν ο δικαιούχος δεν τελειώνει τις εργασίες σε προθεσμία δύο ετών από την έναρξή τους, εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας.

Η απόφαση κοινοποιείται στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος καθώς και στον δικαιούχο.

Η Επιτροπή προβαίνει στην ανάκτηση των ποσών η καταβολή των οποίων δεν ήταν ή δεν είναι δικαιολογημένη.

2. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θεσπίζονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 47.»

- 4 Στο άρθρο 46 του ίδιου κανονισμού διευκρινίζονται οι εξουσίες ελέγχου που παρέχονται στην Επιτροπή. Η δεύτερη παράγραφος αυτού του άρθρου έχει ως εξής:

«2. Με την επιφύλαξη των ελέγχων που πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις και με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 206 της Συνθήκης καθώς και κάθε ελέγχου που οργανώνεται βάσει του άρθρου 209, στοιχείο γ', της Συνθήκης, οι υπάλληλοι τους οποίους αποστέλλει η Επιτροπή για τις επί τόπου επαληθεύσεις έχουν πρόσβαση στα βιβλία και σε κάθε άλλο έγγραφο που σχετίζεται με τις δαπάνες τις οποίες χρηματοδοτεί η Επιτροπή. Μπορούν να επαληθεύουν ιδίως:

- α) τη συμφωνία των διοικητικών πρακτικών με τους κοινοτικούς κανόνες·
- β) την ύπαρξη των απαιτητών δικαιολογητικών και τη συμφωνία τους με τις ενέργειες που χρηματοδοτούνται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό·
- γ) τις συνθήκες κάτω από τις οποίες πραγματοποιούνται και επαληθεύονται οι ενέργειες που χρηματοδοτούνται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Η Επιτροπή ειδοποιεί σε εύθετο χρόνο, πριν από την επαλήθευση, το κράτος μέλος το οποίο αφορά η επαλήθευση ή στο έδαφος του οποίου πραγματοποιείται. Στις επαληθεύσεις αυτές δύναται να συμμετέχουν υπάλληλοι του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

Μετά από αίτηση της Επιτροπής και με τη συμφωνία του κράτους μέλους, οι αρμόδιες αρχές αυτού του κράτους μέλους πραγματοποιούν επαληθεύσεις ή

έρευνες σχετικά με τις ενέργειες που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό. Οι υπάλληλοι της Επιτροπής δύνανται να συμμετέχουν σε αυτές.

Προκειμένου να βελτιωθούν οι δυνατότητες επαλήθευσης, η Επιτροπή δύναται, με συμφωνία των ενδιαφερομένων κρατών μελών, να συντονίζει διοικητικές υπηρεσίες αυτών των κρατών μελών για ορισμένες επαληθεύσεις ή έρευνες.»

- 5 Το άρθρο 47 του κανονισμού 4028/86 ρυθμίζει τα της διαβουλεύσεως με τη Μόνιμη Επιτροπή Διαρθρώσεων της Αλιείας στο πλαίσιο των διαδικασιών αναστολής, μειώσεως ή καταργήσεως.
- 6 Στις 13 Φεβρουαρίου 1987, η Ισπανική Κυβέρνηση εξέδωσε το βασιλικό διάταγμα 219/87, περί εκτελέσεως του κανονισμού 4028/86 (BOE 44 της 20ής Φεβρουαρίου 1987, στο εξής: βασιλικό διάταγμα 219/87), το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή με την απόφαση της 3ης Μαρτίου 1987 (BOE 56 της 6ης Μαρτίου 1987).
- 7 Στις 26 Μαρτίου 1987, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 970/87, που θεσπίζει μεταβατικές διατάξεις και τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 4028/86 του Συμβουλίου, όσον αφορά τα μέτρα αναδιάρθρωσης και ανανέωσης του αλιευτικού στόλου, ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας και διευθέτησης της παράκτιας ζώνης (ΕΕ L 96, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 970/87), τα παραρτήματα του οποίου περιέχουν τα έντυπα στα οποία επαναλαμβάνονται τα αναγκαία στοιχεία ή έγγραφα για την υποβολή αιτήσεως κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής για τα σχέδια ναυπηγήσεως νέων αλιευτικών σκαφών.
- 8 Στις 20 Απριλίου 1988, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1116/88, σχετικά με τις λεπτομέρειες εκτέλεσης των αποφάσεων χορήγησης συνδρομών για σχέδια που αφορούν κοινοτικά μέτρα βελτίωσης και αναδιάρθρωσης των δομών του τομέα της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και διευθέτησης της

παράκτιας ζώνης (ΕΕ L 112, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1116/88), το παράρτημα του οποίου περιέχει τα υποδείγματα στα οποία επαναλαμβάνονται τα στοιχεία και έγγραφα που πρέπει να αναφέρονται στην αίτηση καταβολής κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής για σχέδια ναυπηγήσεως νέων αλιευτικών σκαφών.

- 9 Στο άρθρο 7 του κανονισμού αυτού διευκρινίζονται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διαδικασιών αναστολής, μείωσης ή κατάργήσεως. Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

«Πριν κινηθεί η διαδικασία αναστολής, μείωσης ή κατάργησης της συνδρομής που προβλέπεται στο άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 4028/86, η Επιτροπή:

- ειδοποιεί σχετικά το κράτος μέλος στην επικράτεια του οποίου πρόκειται να εφαρμοστεί το σχέδιο για να λάβει θέση ως προς το θέμα αυτό,
- συμβουλευέται την αρμόδια αρχή η οποία ανέλαβε να διαβιβάσει τα δικαιολογητικά,
- καλεί τον ή τους δικαιούχους να εκφράσουν, μέσω της αρχής ή του οργανισμού, τους λόγους για τη μη τήρηση των προβλεπομένων όρων.»

Το ιστορικό των υποθέσεων

- 10 Η ενάγουσα και οι προσφεύγουσες (στο εξής: προσφεύγουσες) είναι εταιρίες των οποίων ο καταστατικός σκοπός συνίσταται στην άσκηση δραστηριοτήτων στον τομέα της αλιείας. Έχουν τον ίδιο πλειοψηφούντα εταίρο ο οποίος είναι και ο αποκλειστικός διαχειριστής. Η Transacciones Maritimas SA (στο εξής:

Tramasa) ιδρύθηκε τον Απρίλιο 1984, η Industrias Pesqueras Campos SA (στο εξής: IPC) ιδρύθηκε τον Σεπτέμβριο 1986, οι δε Makuspesca SA και Recursos Marinos SA ιδρύθηκαν τον Νοέμβριο 1986.

- 11 Στις 7 Απριλίου 1987, η Tramasa ζήτησε από τις ισπανικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού 4028/86 έγκριση ναυπηγήσεως του σκάφους αλιείας με παραγάδι Tiburon III καθώς και τη χορήγηση κοινοτικών και εθνικών χρηματοδοτικών συνδρομών που προβλέπονται και ρυθμίζονται με τον κανονισμό 4028/86 και το βασιλικό διάταγμα 219/87. Το σχέδιο που υπέβαλε η Tramasa αφορούσε τη ναυπήγηση αλιευτικού σκάφους συνολικής δαπάνης 126 500 000 ισπανικών πεσετών (PTA), του οποίου η ναυπήγηση ανατέθηκε στο ναυπηγείο Construcciones Navales Santo Domingo SA. Στις 9 Ιουλίου 1987, η γενική διεύθυνση του ισπανικού εμπορικού ναυτικού ενέκρινε τη ναυπήγηση του αλιευτικού σκάφους Tiburon III.
- 12 Με την απόφαση C(87) 2200/137, της 21ης Δεκεμβρίου 1987, η Επιτροπή χορήγησε στην Tramasa χρηματοδοτική ενίσχυση 39 283 091 PTA για τη ναυπήγηση του σκάφους. Η ενίσχυση αυτή κάλυπτε το 35 % του ποσού των 112 237 403 PTA, ως προς το οποίο η Επιτροπή είχε δηλώσει ότι μπορούσε να τύχει επιδοτήσεως. Η ναυπήγηση του σκάφους Tiburon III έτυχε επίσης ενισχύσεως εκ μέρους των ισπανικών αρχών μέχρι ποσού ύψους 16 240 000 PTA. Το ναυπηγείο, εξάλλου, έλαβε προμείωση ναυπηγήσεως ύψους 21 532 436 PTA από την Gerencia del sector naval.
- 13 Στις 6 Απριλίου 1988, η Tramasa ζήτησε από την Επιτροπή να προβεί στη μερική καταβολή της κοινοτικής ενισχύσεως βάσει ενός τιμολογίου της 15ης Μαρτίου 1988 του αναλαβόντος τη ναυπήγηση ναυπηγείου, με το οποίο πιστοποιούνταν η πληρωμή του 51 % του ποσού της συνολικής επενδύσεως, ήτοι 64 660 000 PTA. Η Επιτροπή προέβη στη μερική αυτή καταβολή στις 12 Ιουλίου 1988.
- 14 Στις 25 Οκτωβρίου 1988, η Tramasa ζήτησε από την Επιτροπή να καταβάλει το υπόλοιπο της ενισχύσεως βάσει ενός τιμολογίου του ναυπηγείου της 27ης Ιουνίου 1988, με το οποίο πιστοποιούνταν η πληρωμή μέσω επιταγών του συνολικού τιμήματος των 126 500 000 PTA (παράρτημα 3 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-231/94) που αντιστούχε στο συνολικό ύψος της

επενδύσεως που αναφερόταν στην αίτηση χορηγήσεως κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής και στην απόφαση περί χορηγήσεως της 21ης Δεκεμβρίου 1987 (παράρτημα 5 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-231/94). Η Tramasa παρέδωσε ομοίως στην Επιτροπή το πιστοποιητικό πλοϊμότητας που είχε χορηγήσει στις 27 Ιουνίου 1988 η γενική διεύθυνση του ισπανικού εμπορικού ναυτικού. Η Επιτροπή προέβη στην καταβολή του υπολοίπου στις 4 Απριλίου 1989. Στις 9 Οκτωβρίου 1989, η προσφεύγουσα πώλησε το σκάφος Tiburon III στην Puntapesca SA, εταιρία ισπανικού δικαίου, αντί 112 837 453 PTA.

- 15 Στις 21 Σεπτεμβρίου 1987, η Makuspesca ζήτησε από την ισπανική διοίκηση, σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού 4028/86, την έγκριση ναυπηγήσεως του αλιευτικού σκάφους Makus, καθώς και τη χορήγηση κοινοτικών και εθνικών χρηματοδοτικών συνδρομών που προβλέπονται και ρυθμίζονται με τον κανονισμό 4028/86 και το βασιλικό διάταγμα 219/87. Το σχέδιο που υπέβαλε η Makuspesca αφορούσε τη ναυπήγηση αλιευτικού σκάφους συνολικής δαπάνης 217 250 000 PTA, η ναυπήγηση του οποίου ανατέθηκε στο ναυπηγείο Construcciones Navales Santo Domingo SA. Η γενική διεύθυνση του ισπανικού εμπορικού ναυτικού ενέκρινε τη ναυπήγηση του αλιευτικού Makus.
- 16 Με την απόφαση C(89) 632/47, της 26ης Απριλίου 1989, η Επιτροπή χορήγησε στη Makuspesca χρηματοδοτική ενίσχυση 74 924 630 PTA για τη ναυπήγηση του σκάφους. Η ενίσχυση αυτή κάλυπτε το 35 % του ποσού των 214 070 374 PTA, ως προς το οποίο η Επιτροπή είχε δηλώσει ότι μπορούσε να τύχει επιδοτήσεως. Η ναυπήγηση του σκάφους Makus έτυχε επίσης ενισχύσεως εκ μέρους των ισπανικών αρχών μέχρι του ποσού των 21 407 038 PTA. Το ναυπηγείο, εξάλλου, έλαβε προμολογία ναυπηγήσεως ύψους 23 000 000 PTA από την Gerencia del sector naval.
- 17 Στις 5 Ιουνίου 1989, η Makuspesca ζήτησε από την Επιτροπή να προβεί στην καταβολή του συνολικού ποσού της κοινοτικής ενισχύσεως βάσει τιμολογίου του ναυπηγείου της 8ης Φεβρουαρίου 1989, το οποίο πιστοποιούσε ότι καταβλήθηκε τοις μετρητοίς το σύνολο του τιμήματος των 217 250 000 PTA (παράρτημα 4 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-234/94) που αντιστοιχούσε στο συνολικό ύψος της επενδύσεως που αναφερόταν στην αίτηση χορηγήσεως κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής (παράρτημα 3 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-234/94) και στην απόφαση χορηγήσεως

- της 26ης Απριλίου 1989 (παράρτημα 5 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-234/94). Η Makuspesca παρέδωσε ομοίως στην Επιτροπή το πιστοποιητικό πλοϊμότητας που είχε χορηγήσει στις 9 Μαρτίου 1989 η γενική διεύθυνση του ισπανικού εμπορικού ναυτικού. Η Επιτροπή κατέβαλε την κοινοτική ενίσχυση τον Ιούλιο του 1989. Τον Ιούλιο του 1992, η Makuspesca πώλησε το σκάφος Makus αντί 63 000 000 PTA (σύμφωνα με την απάντηση που δόθηκε σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου).
- 18 Στις 28 Σεπτεμβρίου 1987, η Recursos Marinos ζήτησε από τις ισπανικές αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού 4028/86, την έγκριση ναυπηγήσεως του αλιευτικού σκάφους Acechador καθώς και τη χορήγηση εθνικών και κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών που προβλέπονται και ρυθμίζονται με τον κανονισμό 4028/86 και το βασιλικό διάταγμα 219/87. Το σχέδιο που υπέβαλε η Recursos Marinos αφορούσε τη ναυπήγηση αλιευτικού σκάφους συνολικής δαπάνης 324 500 000 PTA, η ναυπήγηση του οποίου ανατέθηκε στο ναυπηγείο Astilleros del Atlantico SA. Η Recursos Marinos τροποποίησε στη συνέχεια το αρχικό σχέδιο και το αντικατέστησε με ένα σχέδιο που αφορούσε δαπάνη ύψους 322 300 000 PTA. Στις 21 Οκτωβρίου 1987, η γενική διεύθυνση του ισπανικού εμπορικού ναυτικού ενέκρινε τη ναυπήγηση του αλιευτικού Acechador.
- 19 Με την απόφαση C(89) 632/73, της 26ης Απριλίου 1989, η Επιτροπή χορήγησε στη Recursos Marinos χρηματοδοτική ενίσχυση 107 570 697 PTA για τη ναυπήγηση του σκάφους. Η ενίσχυση αυτή αφορούσε το 35 % του ποσού των 307 344 850 PTA, ως προς το οποίο η Επιτροπή είχε δηλώσει ότι μπορούσε να τύχει επιδοτήσεως. Η ναυπήγηση του σκάφους Acechador έτυχε επίσης ενισχύσεως εκ μέρους των ισπανικών αρχών μέχρι του ποσού των 30 734 486 PTA. Το ναυπηγείο, εξάλλου, έλαβε προμολόγηση ναυπηγήσεως ύψους 25 430 000 PTA από την Gerencia del sector naval.
- 20 Στις 10 Μαΐου 1989, η Recursos Marinos ζήτησε από την Επιτροπή να προβεί στη μερική καταβολή της κοινοτικής ενισχύσεως βάσει ενός τιμολογίου της 2ας Μαΐου 1989 του αναλαβόντος τη ναυπήγηση ναυπηγείου, με το οποίο πιστοποιούνταν η πληρωμή του 94 % του ποσού της συνολικής επενδύσεως, ήτοι 304 800 000 PTA. Η Επιτροπή προέβη στη μερική αυτή καταβολή στις 28 Ιουλίου 1989.

- 21 Στις 21 Νοεμβρίου 1989, η Recursos Marinos ζήτησε από την Επιτροπή να προβεί στην καταβολή του υπολοίπου της ενισχύσεως βάσει τιμολογίου του ναυπηγείου της 4ης Οκτωβρίου 1989, το οποίο πιστοποιούσε ότι καταβλήθηκε τοις μετρητοίς το σύνολο του τιμήματος των 322 300 000 PTA (παράρτημα 3 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση Τ-232/94) που αντιστοιχούσε στο συνολικό ύψος της επενδύσεως που αναφερόταν στην αίτηση χορηγήσεως κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής (παράρτημα 3 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση Τ-232/94) και στην απόφαση χορηγήσεως της 26ης Απριλίου 1989 (παράρτημα 5 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση Τ-232/94). Η Recursos Marinos παρέδωσε ομοίως ένα πιστοποιητικό πλοϊμότητας που είχε χορηγήσει στις 16 Μαΐου 1989 η γενική διεύθυνση του ισπανικού εμπορικού ναυτικού. Η Επιτροπή κατέβαλε το υπόλοιπο ποσό στις 28 Νοεμβρίου 1989. Στις 17 Μαΐου 1990, η Recursos Marinos πώλησε το σκάφος Acechador στην Pesquerias Lumar SA αντί 175 000 000 PTA.
- 22 Στις 21 Δεκεμβρίου 1987, η IPC ζήτησε από τις ισπανικές αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού 4028/86, την έγκριση ναυπηγήσεως του αλιευτικού σκάφους Escualo καθώς και τη χορήγηση εθνικών και κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών που προβλέπονται και ρυθμίζονται με τον κανονισμό 4028/86 και το βασιλικό διάταγμα 219/87. Το σχέδιο που υπέβαλε η IPC αφορούσε τη ναυπήγηση αλιευτικού σκάφους συνολικής δαπάνης 148 500 000 PTA, η ναυπήγηση του οποίου ανατέθηκε στο ναυπηγείο Construcciones Navales Santo Domingo SA. Η ICP τροποποίησε στη συνέχεια το αρχικό σχέδιο και το αντικατέστησε με ένα σχέδιο που αφορούσε δαπάνη ύψους 217 250 000 PTA. Στις 30 Σεπτεμβρίου 1988, η γενική διεύθυνση του ισπανικού εμπορικού ναυτικού ενέκρινε τη ναυπήγηση του αλιευτικού Escualo.
- 23 Με την απόφαση C(89) 632/73, της 26ης Απριλίου 1989, η Επιτροπή χορήγησε στην IPC χρηματοδοτική ενίσχυση 48 550 322 PTA για τη ναυπήγηση του σκάφους. Η ενίσχυση αυτή κάλυπτε το 35 % του ποσού των 138 715 208 PTA ως προς το οποίο η Επιτροπή είχε δηλώσει ότι μπορούσε να τύχει επιδοτήσεως. Η Επιτροπή αρνήθηκε πάντως να λάβει υπόψη την αύξηση του συνολικού κόστους του σχεδίου, όπως αυτή προκύπτει από την τροποποίηση που υπέβαλε η IPC. Η ναυπήγηση του σκάφους Escualo έτυχε επίσης ενισχύσεως εκ μέρους των ισπανικών αρχών μέχρι του ποσού των 21 407 038 PTA. Το ναυπηγείο, εξάλλου, έλαβε προμολόγηση ναυπηγήσεως ύψους 15 292 360 PTA από την Gerencia del sector naval.

- 24 Στις 22 Φεβρουαρίου 1990, η ICP ζήτησε από την Επιτροπή να προβεί στην καταβολή του συνολικού ποσού της επιδοτήσεως βάσει τιμολογίου του ναυπηγείου της 4ης Οκτωβρίου 1989, το οποίο πιστοποιούσε ότι καταβλήθηκε τοις μετρητοίς το σύνολο του τιμήματος των 217 250 000 PTA (παράρτημα 4 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-233/94) που αντιστοιχούσε στο συνολικό ύψος της επενδύσεως που αναφερόταν στην αίτηση χορηγήσεως κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής (παράρτημα 3 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-233/94) και στην απόφαση χορηγήσεως της 26ης Απριλίου 1989 (παράρτημα 5 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-233/94). Η ICP παρέδωσε επίσης στην Επιτροπή το πιστοποιητικό πλοϊμότητας που είχε χορηγήσει στις 23 Οκτωβρίου 1989 η γενική διεύθυνση του ισπανικού εμπορικού ναυτικού. Η Επιτροπή δεν έχει ακόμη καταβάλει το ποσό της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής που ζήτησε η IPC. Το σκάφος Escualo πωλήθηκε στις 18 Απριλίου 1991 στην Tusapesca SA αντί 80 000 000 PTA (σύμφωνα με την απάντηση που δόθηκε στη γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου).
- 25 Μεταξύ της 25ης και της 31ης Μαρτίου 1990, οι υπηρεσίες της Επιτροπής προέβησαν, δυνάμει των εξουσιών που τους παρέχει το άρθρο 46 του κανονισμού 4028/86, σε επιτόπου επαληθεύσεις στις προσφεύγουσες επιχειρήσεις προκειμένου να ελέγξουν τη χρησιμοποίηση των ενισχύσεων που είχαν χορηγηθεί, είτε αυτές είχαν καταβληθεί είτε όχι. Οι έλεγχοι αυτοί αφορούσαν ειδικότερα τα λογιστικά στοιχεία που είχαν υποβάλει οι εταιρίες αυτές ως δικαιολογητικά της αιτήσεως πληρωμής των κοινοτικών συνδρομών.
- 26 Οι υπάλληλοι της Επιτροπής που ήταν παρόντες και ο υπάλληλος της ισπανικής διοικήσεως που τους συνόδευε δεν κατόρθωσαν πάντως να πραγματοποιήσουν τον έλεγχο τους υπό τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, επειδή οι προσφεύγουσες δεν τηρούσαν επίσημα λογιστικά βιβλία κατά το χρονικό αυτό σημείο.
- 27 Η Επιτροπή ζήτησε τότε από τις ισπανικές αρχές, συγκεκριμένα από την Intervención General de la Administración del Estado (στο εξής: IGAE), να προβεί σε λογιστικό έλεγχο της επιχειρήσεως των προσφευγουσών και των ναυπηγείων στα οποία ναυπηγήθηκαν τα εν λόγω σκάφη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του κανονισμού 1116/88, το οποίο και έπραξαν τον Μάιο του 1991. Τα αποτελέσματα του λογιστικού ελέγχου διαβιβάστηκαν στις προσφεύγουσες στις 17 Ιουνίου 1991 υπό τη μορφή αντιγράφου και στην Επιτροπή στις 10 Ιουλίου 1991 υπό τη μορφή «αποτελεσμάτων λογιστικού ελέγχου των εφοπλιστικών

εταιριών σε συνάρτηση με τους φακέλους επιδοτήσεως νέων ναυπηγήσεων ES/099/87/01, ES/392/89/01, ES/397/89/01, ES/545/89/01» (στο εξής: έκθεση ελέγχου). Διάφορα στοιχεία εμφανίζονται στην έκθεση ελέγχου.

- 28 Συγκεκριμένα, στην έκθεση ελέγχου διαλαμβάνονται ορισμένα κοινά στοιχεία των επιχειρήσεων που έτυχαν συνδρομής: ο κοινός πλειοψηφών μέτοχος και αποκλειστικός διαχειριστής είναι ο Albino Campos Quinteiro (σ. 20). Έχουν συσταθεί με εταιρικό κεφάλαιο 100 000 PTA ή και μικρότερον αυτού (σ. 20). τα συνολικά ποσά των επενδύσεων που εμφανίζονται στα έντυπα αιτήσεως συνδρομής και στα πιστοποιητικά που εκδόθηκαν για τη συνολική καταβολή της κοινοτικής ενισχύσεως δεν συμπίπτουν σε καμία από τις περιπτώσεις αυτές με τη βασική αξία των σκαφών που δήλωσε το ναυπηγείο στην Gerencia del sector naval για τη χορήγηση της προμυδοτήσεως ναυπηγήσεως (σ. 18). τα τιμολόγια των ναυπηγείων στα οποία εμφανίζεται το εισπραχθέν ποσό που δικαιολογεί την πραγματοποίηση της συνολικής επενδύσεως κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως καταβολής δεν αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κόστος της επενδύσεως και δεν αποδεικνύουν ότι τα τιμολόγια αυτά πράγματι εξοφλήθηκαν (σ. 16). τα ποσά που πράγματι καταβλήθηκαν για τα σκάφη είναι σημαντικώς κατώτερα από αυτά που εμφανίζονται στα εν λόγω τιμολόγια (σ. 22). Η έκθεση του IGAE περιέχει επίσης διαπιστώσεις για καθεμία ειδικά από τις προσφεύγουσες.
- 29 Στις 27 Δεκεμβρίου 1991, οι ισπανικές αρχές αποφάσισαν να περιορίσουν τη χρηματοδοτική τους παρέμβαση στο σχέδιο που είχε υποβάλει η Tramasa μέχρι ποσού 4 101 217 PTA, στο σχέδιο που είχε υποβάλει η IPC μέχρι ποσού 7 439 459 PTA και στο σχέδιο που είχε υποβάλει η Makuspesca μέχρι ποσού 5 238 167 PTA. Στις τρεις αυτές αποφάσεις περί περιορισμού της χρηματοδοτικής παρεμβάσεως διευκρινιζόταν επιπλέον ότι «η απόδοση των ποσών αυτών είναι τελείως ανεξάρτητη από αυτήν που θα αποφάσιζε ενδεχομένως η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή για τη ναυπήγηση του εν λόγω σκάφους» και ότι «δεν προδικάζει τις διοικητικές κυρώσεις που θα μπορούσαν να επιβληθούν από την αρμόδια αρχή συνεπεία της συμπεριφοράς της επιχειρήσεως αυτής». Κατά την Επιτροπή, οι ισπανικές αρχές εξέδωσαν τις αποφάσεις αυτές συνεπεία των διαπιστώσεων που περιέχονται στην έκθεση ελέγχου (σ. 14 των υπομνημάτων αντικρούσεως-παράρτημα 8 των υπομνημάτων αντικρούσεως). Οι προσφεύγουσες, εξάλλου, υποστηρίζουν ότι, δεδομένου ότι ο κανονισμός 4028/86 δεν επιτρέπει τη χορήγηση εθνικής συνδρομής υπερβαίνουσας το 30 % του ύψους του αποδεκτού κόστους, έπρεπε να μειωθεί δεόντως το ποσό που απορρέει από το άθροισμα της εθνικής ενισχύσεως και της προμυδοτήσεως ναυπηγήσεως.

- 30 Οι τρεις προσφεύγουσες, τις οποίες αφορούν οι αποφάσεις αυτές περιορισμού της εθνικής συνδρομής, άσκησαν διοικητική προσφυγή κατά των αποφάσεων αυτών επί της οποίας ο Ισπανός Υπουργός Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων εξέδωσε βεβαιωτική απόφαση. Κατά την Επιτροπή, οι προσφεύγουσες δεν άσκησαν εμποθέσμως προσφυγή κατά της απόφασεως αυτής, όπως αυτό προκύπτει από ένα μέρος της αλληλογραφίας του γενικού γραμματέα του τομέα της αλιείας που περιέχεται στο παράρτημα 7 των υπομνημάτων ανταπαντήσεως. Οι προσφεύγουσες αντιτείνουν πάντως ότι ασκήθηκε εγκαίρως μια τέτοια προσφυγή, όπως πιστοποιείται από τις διατάξεις που εξέδωσε στις 5 Νοεμβρίου και στις 16 Δεκεμβρίου 1992 το Tribunal Superior de Justicia de Madrid (παράρτημα 4 των υπομνημάτων απαντήσεως στις τέσσερις υποθέσεις), κατά τις οποίες οι διοικητικοί φάκελοι πρέπει να επιστραφούν στο δικαστήριο αυτό προκειμένου οι προσφεύγουσες να μπορέσουν να ασκήσουν την προσφυγή τους.
- 31 Τον Νοέμβριο του 1992, η Επιτροπή επικοινωνήσε με τη Γενική Γραμματεία αλιείας του ισπανικού Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, για να την πληροφορήσει περί της προθέσεώς της να καταργήσει τις κοινοτικές συνδρομές που είχαν χορηγηθεί στις προσφεύγουσες και να ζητήσει συναφώς τη γνώμη της. Στις 16 Δεκεμβρίου 1992 ο γενικός διευθυντής δομών του τομέα της αλιείας της εν λόγω ισπανικής διοικητικής αρχής γνωστοποίησε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις του, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι έπρεπε να τακτοποιηθούν οι αρχικώς παρασχεθείσες συνδρομές χωρίς να καταργηθούν πλήρως, διότι το τελικό συνολικό κόστος στο οποίο υποβλήθηκαν οι προσφεύγουσες υπερέβαινε τα επιδοτηθέντα ποσά που είχε εγκρίνει η Επιτροπή (παράρτημα 8 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-231/94· παράρτημα 9 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-234/94· παράρτημα 7 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-232/94· παράρτημα 9 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-233/94). Στις 9 Μαρτίου 1993 ο γενικός διευθυντής δομών του τομέα της αλιείας διαβίβασε νέες παρατηρήσεις στην Επιτροπή, επιβεβαιώνοντας τις πρώτες παρατηρήσεις (παράρτημα 9 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-231/94· παράρτημα 10 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-234/94· παράρτημα 8 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-232/94· παράρτημα 10 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-233/94).
- 32 Στις 8 Ιουνίου 1993, η Επιτροπή απέστειλε συστημένες επιστολές επί αποδείξει παραλαβής σε καθεμία από τις προσφεύγουσες, προκειμένου να γνωστοποιήσει σε καθεμία από αυτές την πρόθεσή της να προβεί στη διαδικασία καταργήσεως της κοινοτικής συνδρομής που είχε χορηγήσει προηγουμένως συνεπεία του γεγονότος ότι διαπιστώθηκαν ορισμένες λογιστικές παρατυπίες στα δικαιολογητικά που είχαν υποβληθεί προς στήριξη των αιτήσεων πληρωμής. Οι επιστολές αυτές περιήλθαν εντούτοις στις προσφεύγουσες μόλις στις 15 Ιουλίου 1993,

οπότε οι προσφεύγουσες δεν ήταν σε θέση να γνωστοποιήσουν εγκαίρως στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους, πριν αυτή εκδώσει στις 28 Ιουλίου 1993 τέσσερις αποφάσεις με τις οποίες κατάργησε τις ενισχύσεις που είχαν χορηγηθεί στις προσφεύγουσες και, επιπλέον, ζήτησε την επιστροφή τους.

- 33 Μετά την έκδοση των τεσσάρων αυτών αποφάσεων, η Επιτροπή έλαβε πάντως γνώση των παρατηρήσεων που είχαν διατυπώσει οι προσφεύγουσες εντός της ταχθείσας προθεσμίας από της παραλαβής των επιστολών της 8ης Ιουνίου 1993. Την 1η Οκτωβρίου 1993, η Επιτροπή εξέδωσε τέσσερις αποφάσεις ανακλήσεως των αποφάσεων καταργήσεως της κοινοτικής ενισχύσεως που είχαν ληφθεί στις 28 Ιουλίου 1993.
- 34 Βάσει των παρατηρήσεων που διατύπωσαν οι προσφεύγουσες με τις επιστολές τους της 22ας Ιουλίου 1993, η Επιτροπή συνάντησε τους δικηγόρους που εκπροσωπούσαν τις προσφεύγουσες στις διάφορες συναντήσεις, όπου τους έδωσε τη δυνατότητα να λάβουν γνώση των στοιχείων που αφορούσαν τους τέσσερις φακέλους.
- 35 Στις 12 Οκτωβρίου 1993, η Επιτροπή ζήτησε εκ νέου από τις προσφεύγουσες να της διαβιβάσουν τις παρατηρήσεις τους όσον αφορά τα αποτελέσματα του ελέγχου στον οποίο υποβλήθηκαν, προκειμένου να λάβει οριστική απόφαση επί των κοινοτικών συνδρομών για τη ναυπήγηση των αλιευτικών σκαφών Tiburon III, Makus, Acechador και Escualo. Οι προσφεύγουσες διατύπωσαν πράγματι τις παρατηρήσεις τους στη Επιτροπή με έγγραφα της 15ης Νοεμβρίου 1993, καθώς και τις συμπληρωματικές τους παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια του Δεκεμβρίου του 1993.
- 36 Στις 24 Μαρτίου 1994, η Επιτροπή εξέδωσε τις τέσσερις αποφάσεις C(94) 670/1, C(94) 670/2, C(94) 670/3 και C(94) 670/4, με τις οποίες προέβη στην κατάργηση των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών που είχαν χορηγηθεί στις προσφεύγουσες και υποχρέωσε τις τρεις από αυτές να επιστρέψουν το ποσό των συνδρομών αυτών εντός τριών μηνών. Η Επιτροπή αιτιολογεί την έκδοση των αποφάσεων αυτών με την άρνηση των προσφευγουσών να παράσχουν πλήρη

πρόσβαση στα λογιστικά τους βιβλία και με το γεγονός ότι υφίσταντο παρατυπίες όσον αφορά το συνολικό κόστος των σχεδίων και τα ποσά που είχαν πράγματι εκταμιευθεί κατά το χρονικό σημείο των αιτήσεων πληρωμής. Οι αποφάσεις αυτές κοινοποιήθηκαν στις προσφεύγουσες στις 5 Απριλίου 1994.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 37 Στις 27 Οκτωβρίου 1993, η IPC άσκησε αγωγή αποζημιώσεως κατά της Επιτροπής λόγω μη καταβολής της κοινοτικής ενισχύσεως που της είχε χορηγήσει με την απόφασή της της 26ης Απριλίου 1989 (υπόθεση T-551/93).
- 38 Στις 15 Ιουνίου 1994, οι προσφεύγουσες κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου τέσσερα δικόγραφα με τα οποία ζητούν την ακύρωση των αποφάσεων περί καταργήσεως και, ενδεχομένως, περί επιστροφής της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής που εξέδωσε η Επιτροπή στις 24 Μαρτίου 1994 (στο εξής: επίδικες αποφάσεις) (υποθέσεις T-231/94, T-232/91, T-233/94 και T-234/94).
- 39 Στις 6 Ιουλίου 1994, οι προσφεύγουσες Tramasa, Makuspesca και Recursos Marinos υπέβαλαν, καθεμία ατομικώς, στον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, αίτηση αναστολής εκτελέσεως του άρθρου 2 των αποφάσεων C(94) 670/1, C(94) 670/2, C(94) 670/3, της 24ης Μαρτίου 1994, με τις οποίες ζητείται η επιστροφή της κοινοτικής χρηματοδοτικής ενισχύσεως που χορηγήθηκε στις εν λόγω τρεις προσφεύγουσες για τη ναυπήγηση αλιευτικών σκαφών.
- 40 Στις 26 Οκτωβρίου 1994, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου εξέδωσε διάταξη κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (Transacciones Maritimas κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-231/94 R, T-232/94 R και T-234/94 R, Συλλογή 1994, σ. II-885), με την οποία οι τρεις προσφυγές ενώθηκαν για τη διευκόλυνση της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, ανεστάλη η εκτέλεση του άρθρου των εν λόγω τριών επιδικών αποφάσεων, μέχρις ότου το Πρωτοδικείο εκδώσει την απόφασή του επί των προσφυγών στην κύρια διαδικασία, εξαρτώντας πάντως το μέτρο

αυτό από τη σύσταση, εκ μέρους των προσφευγουσών, τραπεζικής εγγυήσεως υπέρ της Επιτροπής, καλύπτουσας το σύνολο του ποσού των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν, και επιφυλάχθηκε ως προς τη δικαστική δαπάνη. Οι τρεις προσφεύγουσες που αφορούσε η εν λόγω διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων άσκησαν αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου στις 17 Ιανουαρίου 1995, η οποία απορρίφθηκε (διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 7ης Μαρτίου 1995, *Transacciones Maritimas* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-12/95 P, Συλλογή 1995, σ. I-467).

41 Με διάταξη του Προέδρου του τετάρτου τμήματος του Πρωτοδικείου, της 20ής Νοεμβρίου 1995, αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 και T-234/94.

42 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Η διάδικοι πάντως κλήθηκαν, στο πλαίσιο των μέτρων που αφορούν την οργάνωση της διαδικασίας, να απαντήσουν εγγράφως σε ορισμένες ερωτήσεις πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

43 Οι εκπρόσωποι των διαδίκων αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 29ης Νοεμβρίου 1995.

44 Στην υπόθεση T-551/93 η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να υποχρεώσει την Επιτροπή να της καταβάλει 48 550 322 PTA, ήτοι το ποσό της συνδρομής που χορήγησε η Επιτροπή με την απόφασή της C(89) 632/73, της 26ης Απριλίου 1989·

— να υποχρεώσει την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα να την αποζημιώσει πλήρως για τις ζημιές που υπέστη λόγω της καθυστέρησης της Επιτροπής στην καταβολή της ενισχύσεως που της χορηγήθηκε με την απόφαση της

26ης Απριλίου 1989, το ποσό δε της εν προκειμένω αποζημιώσεως υπολογίζεται σε 329 442 ECU και αναλύεται ως εξής:

- 133 580 ECU ως τόκοι με το νόμιμο επιτόκιο που ίσχυε στην Ισπανία κατά τα έτη 1990, 1991, 1992 και 1993 (10 %), προσαυξημένο κατά 2 μονάδες λόγω της καθυστέρησης (12 %) και εφαρμοζόμενο επί συνολικού ποσού 48 550 322 PTA από τις 13 Νοεμβρίου 1990 μέχρι της ημερομηνίας ασκήσεως της παρούσας αγωγής·
- 84 633 ECU για έξοδα υπερβάσεως τραπεζικού λογαριασμού με επιτόκιο 8 % μέχρι ποσού 48 550 322 PTA·
- 73 151 ECU που αντιστοιχούν στο «ασφάλιστρο κινδύνου» που εισέπραξαν οι προμηθευτές για τη χορήγηση χρηματοδοτικών διευκολύνσεων μέχρι ποσού 48 550 322 PTA·
- 13 078 ECU για κατά νόμο δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε η προσφεύγουσα για την άμυνά της κατά το στάδιο που προηγήθηκε της ένδικης διαδικασίας·
- 25 000 ECU λόγω ηθικής βλάβης·

αναπροσαρμοζομένων όλων αυτών των ποσών, εκτός των κατά νόμο δαπανών, μέχρι της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως ή μέχρι της ημερομηνίας της πληρωμής από την Επιτροπή·

- επικουρικώς, να υποχρεώσει την Ευρωπαϊκή Κοινότητα να καταβάλει οποιοδήποτε άλλο κατά την κρίση του Πρωτοδικείου ποσό, ενόψει των αποδεδειγμένων περιστατικών·

- να διατάξει οποιοδήποτε άλλο αναγκαίο ή κατάλληλο, κατά την κρίση του, συμπληρωματικό μέτρο·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει ως απαράδεκτο το αίτημα καταβολής της επιδοτήσεως·
- επικουρικώς, ως προς το ανωτέρω αίτημα, και κυρίως, ως προς όλα τα άλλα αιτήματα, να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη·
- να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

⁴⁵ Στις υποθέσεις T-231/94, T-232/94, T-233/94 και T-234/94 οι προσφεύγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει πλήρως τις αποφάσεις της Επιτροπής C(94) 670/1, C(94) 670/2, C(94) 670/3 και C(94) 670/4, της 24ης Μαρτίου 1994, με τις οποίες καταργήθηκαν και, ενδεχομένως, ζητείται να επιστραφούν οι κοινοτικές χρηματοδοτικές συνδρομές που χορηγήθηκαν στις προσφεύγουσες·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει τις προσφυγές·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

46 Στο πλαίσιο της αγωγής αποζημιώσεως και των προσφυγών ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες διατυπώνουν επιπλέον, βάσει του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, μια, όπως τη χαρακτηρίζουν, πρόταση αποδεικτικών μέσων με την οποία σκοπείται, πρώτον, να επιτραπεί η προσκόμιση μιας σειράς εγγράφων, από τα οποία εξάλλου ορισμένα επισυνάπτονται ως παράρτημα στα εισαγωγικά της δίκης έγγραφα, δεύτερον, να εξετασθούν ως μάρτυρες Ισπανοί και κοινοτικοί υπάλληλοι που παρέστησαν στο πλαίσιο των επί τόπου ελέγχων και της εκθέσεως ελέγχου της IGAE και, τρίτον, να υποχρεωθεί η γενική διεύθυνση δομών του τομέα της αλιείας της γενικής γραμματείας του τμήματος αλιείας του ισπανικού Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων να παράσχει στοιχεία ως προς τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος. Η Επιτροπή, εξάλλου, πρότεινε, αν το Πρωτοδικείο το θεωρήσει αναγκαίο, να καλέσει και να εξετάσει ως μάρτυρες τους υπαλλήλους της Επιτροπής και τον υπάλληλο της IGAE που ήσαν παρόντες κατά τον επί τόπου έλεγχο που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 1990.

47 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι τα στοιχεία που περιέχονται στους φακέλους των διαδικιών είναι επαρκή και ότι τα προτεινόμενα από τους διαδικούς αποδεικτικά μέσα — δηλαδή η εξέταση των κοινοτικών και Ισπανών υπαλλήλων και η προσκόμιση ορισμένων εγγράφων — δεν είναι επομένως αναγκαία για την εξέταση των υπό κρίση προσφυγών.

48 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, ενόψει των ιδιομορφιών των συνεκδικαζομένων εν προκειμένω υποθέσεων, πρέπει να εξετάσει τις προσφυγές ακυρώσεως που ασκήθηκαν στις υποθέσεις T-231/94, T-232/94, T-233/94 και T-234/94, πριν εξετάσει την αγωγή αποζημιώσεως που ασκήθηκε στην υπόθεση T-551/94.

Όσον αφορά τις προσφυγές ακυρώσεως

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 49 Στην υπόθεση T-232/94, η Επιτροπή τονίζει μια αντίφαση που υφίσταται μεταξύ του περιεχομένου του πιστοποιητικού που εξέδωσε το Εμπορικό Επιμελητήριο της Pontevedra, κατά το οποίο η Recursos Marinos λύθηκε και εκκαθαρίστηκε, και του περιεχομένου της εντολής με έγγραφο βεβαίας χρονολογίας που παρέσχε ο εκκαθαριστής, κατά την οποία η Recursos Marinos βρίσκεται υπό εκκαθάριση.
- 50 Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι ο εκκαθαριστής της Recursos Marinos έδωσε εντολή στους δικηγόρους που υπέγραψαν το δικόγραφο της προσφυγής στην παρούσα υπόθεση να εκπροσωπούν την IPC. Κατά συνέπεια, οι δικηγόροι αυτοί δεν έχουν εξουσία να εκπροσωπούν την εταιρία Recursos Marinos, το δε δικόγραφο της προσφυγής είναι άκυρο.
- 51 Κληθείσα σχετικώς από το Πρωτοδικείο, κατά το άρθρο 44, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, η Recursos Marinos διευκρίνισε ότι σύμφωνα με μια πάγια συμβολαιογραφική και δικαστική πρακτική στην Ισπανία, μια εταιρία υπό εκκαθάριση εξακολουθεί να διαθέτει ένα ελάχιστο νομικής προσωπικότητας που της επιτρέπει ιδίως να ασκεί ορισμένες αγωγές για τη διασφάλιση δικαιωμάτων που γεννήθηκαν πριν τεθεί υπό εκκαθάριση. Η συμβολαιογραφική και δικαστική αυτή πρακτική επικυρώθηκε εξάλλου πρόσφατα με το άρθρο 123 του ισπανικού νόμου 2/1995, της 23ης Μαρτίου 1995. Επιπλέον, η Recursos Marinos υπογράμμισε ότι το σφάλμα που περιέχεται στο έγγραφο δικαστικής πληρεξουσιότητας ήταν τυπικό και διορθώθηκε με νέα πράξη βεβαίας χρονολογίας της 12ης Αυγούστου 1994, η οποία διαβιβάστηκε στο Πρωτοδικείο στις 26 Αυγούστου 1994.

Κρίση του Πρωτοδικείου

- 52 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι οι συμπληρωματικές διευκρινίσεις στις οποίες προέβη η *Recursos Marinos* προς στήριξη αποδεικτικών εγγράφων και οι οποίες δεν αντικρούστηκαν από την Επιτροπή αίρουν τις αμφιβολίες που υπήρξαν ως προς το ζήτημα του παραδεκτού της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε η *Recursos Marinos*.

Επί της ουσίας

- 53 Οι προσφεύγουσες επικαλούνται πέντε λόγους προς στήριξη των προσφυγών τους. Ο πρώτος λόγος αντλείται από παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθόσον οι αποφάσεις περί καταργήσεως των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών δεν εκδόθηκαν εντός ευλόγου χρόνου. Ο δεύτερος λόγος, που προβάλλεται επικουρικώς, αντλείται από την παράβαση ουσιώδους τύπου, καθόσον η Επιτροπή δεν ζήτησε, πριν από την έκδοση των αποφάσεων περί καταργήσεως, τη γνώμη της Μόνιμης Επιτροπής Διαρθρώσεων της Αλιείας, δεν ειδοποίησε το οικείο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού 1116/88 και δεν αιτιολόγησε ή αιτιολόγησε ανεπαρκώς τις προσβαλλόμενες αποφάσεις. Ο τρίτος λόγος, ο οποίος προβάλλεται επικουρικώς και συμπληρωματικώς, αντλείται από την παράβαση του κανονισμού 4028/86, καθόσον η Επιτροπή δεν στήριξε τις αποφάσεις της σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86. Ο τέταρτος λόγος, ο οποίος επίσης προβάλλεται επικουρικώς και συμπληρωματικώς, αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, καθόσον η Επιτροπή αποφάσισε να επιβάλει τη μέγιστη κύρωση που προβλέπεται στο άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86, ενώ τα σκάφη τα οποία είχαν τύχει κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών ναυπηγήθηκαν πράγματι σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές των σχεδίων, η δε Επιτροπή επισήμανε απλώς δήθεν διοικητικές παρατυπίες. Ο πέμπτος λόγος, ο οποίος επίσης προβάλλεται επικουρικώς και συμπληρωματικώς, στηρίζεται σε κατάχρηση εξουσίας, καθόσον η Επιτροπή, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, επιδίωξε να επιβάλει κύρωση για τις πωλήσεις αλιευτικών σκαφών απολύτως θεμιτές υπό το πρίσμα της εφαρμοστέας κοινοτικής ρυθμίσεως.

Πρώτος λόγος: παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 54 Οι προσφεύγουσες παραπονούνται έντονα για τα μεγάλα χρονικά διαστήματα που μεσολάβησαν, αφενός, μεταξύ των αποφάσεων περί χορηγήσεως χρηματοδοτικών συνδρομών και των αποφάσεων περί καταργήσεώς τους και, αφετέρου, μεταξύ της ημερομηνίας παραλαβής της εκθέσεως ελέγχου και της ημερομηνίας εκδόσεως των αποφάσεων περί καταργήσεως των χρηματοδοτικών συνδρομών. Συναφώς, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η συμπεριφορά της Επιτροπής συνιστά παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και, τουλάχιστον, της αρχής της ασφάλειας δικαίου.
- 55 Κατά τις προσφεύγουσες, η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αποτελεί απλώς μερική επιβεβαίωση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, πράγμα που καθιστά σαφές ότι η ίδια συμπεριφορά μπορεί να συνεπάγεται συγχρόνως την παραβίαση της μιας ή της άλλης από τις αρχές αυτές. Οι προσφεύγουσες προσέθεσαν ότι, όταν καμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση εκδόσεως αποφάσεως εντός ορισμένης προθεσμίας, η αρχή της ασφάλειας δικαίου έχει ακόμη περισσότερο καθοριστική σημασία, διότι τότε θα πρέπει να καλύψει ένα κενό δικαίου.
- 56 Επομένως, η συμπεριφορά της Επιτροπής στην υπόθεση αυτή συνιστά, προπάντων, παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθόσον, μεταξύ του χρονικού σημείου κατά το οποίο χορηγήθηκαν οι ενισχύσεις στις προσφεύγουσες και αυτού κατά το οποίο εκδόθηκαν οι αποφάσεις με τις οποίες επιτάσσεται η κατάργησή τους, οι προσφεύγουσες δεν είχαν καμία ένδειξη περί του ότι η Επιτροπή θεωρούσε ότι είχαν διαπράξει παρανομίες.
- 57 Η σιγή που τήρησε η Επιτροπή, μάλιστα δε και αφού οι ισπανικές αρχές ζήτησαν, το Δεκέμβριο του 1991, την επιστροφή μέρους των ενισχύσεων που είχαν χορηγήσει, ενίσχυσε την εμπιστοσύνη των προσφευγουσών, πράγμα που

δικαιολογεί την ακύρωση των επιδίκων αποφάσεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Μαρτίου 1982, 14/81, Alpha Steel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 749, σκέψη 11).

- 58 Επιπλέον, κατά τις προσφεύγουσες, ακόμη και αν οι ενδιαφερόμενοι έχουν επίγνωση του παρανόμου της καταστάσεώς τους, η Επιτροπή δεν μπορεί να διαπιστώσει την ύπαρξη της παρανομίας μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου, χωρίς να παραβιάσει την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Νοεμβρίου 1987, 344/85, Ferriere San Carlo κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4435, και της 24ης Νοεμβρίου 1987, 223/85, RSV κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4617).
- 59 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν, εξάλλου, ότι οι παράνομες ενέργειες που τους προσάπτονται ανάγονται κατ' ουσίαν σε διαφορετικές ερμηνείες ως προς τον τρόπο υπολογισμού του κόστους των σκαφών και ουδόλως συνιστούν πρόδηλες παραβάσεις της εφαρμοστέας ρυθμίσεως που μπορούν να αποκλείσουν την εφαρμογή της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 1985, 67/84, Sideradria κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3983, σκέψη 21).
- 60 Κατά τις προσφεύγουσες, η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη τους δεν επηρεάστηκε ούτε από τους επί τόπου ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν από τους υπαλλήλους της Επιτροπής στα τέλη Μαρτίου 1990. Πράγματι, ένα τέτοιο μέτρο δεν συνιστά παρά απλή ευχέρεια που αναγνωρίζεται από το άρθρο 46, παράγραφος 2, του κανονισμού 4028/86 και δεν προϋποθέτει την ύπαρξη υπονοίας οποιασδήποτε φύσεως σε βάρος των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά το μέτρο αυτό. Εν προκειμένω, οι επί τόπου αυτοί έλεγχοι δεν κατέστησαν, εξάλλου, αναγκαία την αποστολή οποιουδήποτε εγγράφου ενοχοποιούντος τις προσφεύγουσες, από το οποίο θα μπορούσαν αυτές να συναγάγουν ότι είχαν διαπράξει παράβαση.
- 61 Στη συνέχεια, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι, ακόμη και αν η συμπεριφορά της Επιτροπής δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είχε ως συνέπεια την παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η συμπεριφορά αυτή συνιστά τουλάχιστον παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Πράγματι, οι προσφεύγουσες υπενθυμίζουν, πρώτον, ότι μεταξύ του χρονικού σημείου κατά το οποίο ζητήθηκε η καταβολή των επιδίκων ενισχύσεων από την Επιτροπή και του χρονικού σημείου κατά το οποίο η Επιτροπή

αποφάσισε να τις καταργήσει μεσολάβησε χρονικό διάστημα που ποικίλλει από τέσσερα έως έξι έτη. Οι προσφεύγουσες προσκόμισαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση συνοπτικούς πίνακες από τους οποίους καταδεικνύεται η διάρκεια των χρονικών αυτών περιόδων σε κάθε υπόθεση. Δεύτερον, υπενθύμισαν ότι μεταξύ του χρονικού σημείου κατά το οποίο η Επιτροπή έλαβε την έκθεση του ελέγχου και του χρονικού σημείου κατά το οποίο εξέδωσε τις επίδικες αποφάσεις μεσολάβησε χρονικό διάστημα περίπου τριών ετών. Επομένως, μια τέτοια διάρκεια δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως εύλογο χρονικό διάστημα και συνιστά παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της χρηστής διοικήσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1957, 7/56, 3/57, 4/57, 6/57 και 7/57, *Algera* κ.λπ. κατά Κοινής Συνελεύσεως ΕΚΑΧ, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 157, και της 3ης Μαΐου 1978, 112/77, *Törfel* κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 325, και RSV κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα).

62 Επιπλέον, οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι το επιχείρημα της Επιτροπής που περιορίζει το διάστημα της απραξίας της από την ημερομηνία λήψεως της εκθέσεως ελέγχου (19 Ιουνίου 1991) στην ημερομηνία γνωστοποίησης της ενάρξεως της διαδικασίας καταργήσεως (15 Ιουλίου 1993) ουδόλως επηρεάζει τη λυσιτέλεια των αρχών που επικαλούνται. Προσθέτουν μάλιστα ότι η αδιαιολόγητη παθητική στάση της Επιτροπής υπογραμμίστηκε από την ισπανική διοίκηση κατά την έκδοση, στις 27 Δεκεμβρίου 1991, των αποφάσεων περί μερικής καταργήσεως των εθνικών χρηματοδοτικών συνδρομών.

63 Εν πάση περιπτώσει, οι προσφεύγουσες επιμένουν στο ότι δεν διέπραξαν καμία ουσιαστική και εκ προθέσεως παράβαση της κοινοτικής ρυθμίσεως. Συναφώς, υπενθυμίζουν, αφενός, ότι δεν συμφωνούν με το περιεχόμενο της εκθέσεως ελέγχου σε πολλά σημεία και, αφετέρου, ότι υφίσταται υπέρ αυτών το τεκμήριο της καλής πίστεως το οποίο, ενδεχομένως, εναπόκειται στην Επιτροπή να ανατρέψει. Ως απόδειξη της καλής τους πίστεως επικαλούνται το γεγονός ότι η έκθεση ελέγχου και οι παρατηρήσεις των ισπανικών αρχών δεν περιέχουν κανένα στοιχείο για το ότι διεπράχθηκαν ενσυνείδητα ενδεχόμενες παραβάσεις. Επιπλέον, κατά τις προσφεύγουσες, αν είχαν διαπράξει εκ προθέσεως παραβάσεις, θα έπρεπε να είχε ενημερωθεί η ισπανική εισαγγελική αρχή για τη συμπεριφορά αυτή, σύμφωνα με τα άρθρα 262 του ισπανικού κώδικα ποινικής δικονομίας και 350 του ισπανικού ποινικού κώδικα, πράγμα που δεν έγινε. Οι προσφεύγουσες διαπιστώνουν ότι οι επίδικες αποφάσεις δεν περιέχουν συναφώς κανένα αποδεικτικό στοιχείο.

- 64 Η Επιτροπή απαντά, κατ' αρχάς, ότι οι προσφεύγουσες, προβάλλοντας κυρίως το επιχείρημα που αντλείται από τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που συνάγεται από την καθυστέρηση εκδόσεως των επίδικων αποφάσεων, αναγνωρίζουν εμμέσως το βάσιμο των αποφάσεων αυτών.
- 65 Στη συνέχεια, υποστηρίζει ότι από τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που επικαλούνται οι προσφεύγουσες. Συγκεκριμένα, οι προσφεύγουσες ιδρύθηκαν με κεφάλαιο κατώτερο των 100 000 ΡΤΑ ή ίσο προς αυτό, κατανεμημένο μεταξύ τριών εταίρων της ίδιας οικογένειας από τους οποίους ο πλειοψηφών εταίρος ήταν πάντοτε ο Campos Quinteiro, διότι δημιουργήθηκαν προς τον, προφανώς αποκλειστικώς, σκοπό να λάβουν σημαντικές κοινοτικές και εθνικές επιδοτήσεις για τη ναυπήγηση αλιευτικών και στη συνέχεια να τα μεταπωλήσουν. Δεδομένου ότι τρεις από τις τέσσερις προσφεύγουσες έπαυσαν επιπλέον τις δραστηριότητές τους μετά την πώληση των σκαφών που ναυπηγήθηκαν μέσω των επιδοτήσεων (Tramasa, IPC, Recursos Marinos), η Επιτροπή βρίσκει επομένως προ επιχειρήσεων που εκουσίως περιήλθαν σε οικονομική κατάσταση που καθιστά αδύνατη την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθεισών ενισχύσεων. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή προσέθεσε ότι, παρά τα διαβήματα που πραγματοποιήθηκαν μετά την απόρριψη από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου της αναίρεσεως που είχαν ασκήσει οι προσφεύγουσες κατά της διατάξεως που εξέδωσε κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου στις 26 Οκτωβρίου 1994, δεν κατόρθωσε να ανακτήσει, λόγω της αφερεγγυότητας των εταιριών αυτών, τις κοινοτικές χρηματοδοτικές εισφορές που είχαν καταβληθεί στην Tramasa, Makuspesca και Recursos Marinos.
- 66 Η Επιτροπή συνεχίζει, ισχυριζόμενη ότι η χρονική περίοδος που παρήλθε πριν από την έκδοση των επίδικων αποφάσεων πρέπει, τουλάχιστον εν μέρει, να καταλογιστεί στις προσφεύγουσες οι οποίες, λόγω της παρελκυστικής στάσεως που τήρησαν κατά τις επισκέψεις των επιφορτισμένων με τον έλεγχο υπηρεσιών της Επιτροπής στα τέλη Μαρτίου 1990, κατέστησαν αναγκαία τη διενέργεια λογιστικού ελέγχου από τις ισπανικές αρχές.
- 67 Η Επιτροπή θεωρεί εξάλλου ότι η νομολογία που παραθέτουν οι προσφεύγουσες δεν έχει εφαρμογή στις υπό κρίση περιπτώσεις, καθόσον η ανάκληση πράξεων των κοινοτικών οργάνων δεν δικαιολογείται εν προκειμένω όχι συνεπεία πλάνης της Επιτροπής ή μεταβολής μιας πρακτικής ή ανοχής της Επιτροπής, αλλά συνεπεία παράτυπης συμπεριφοράς των ενδιαφερομένων.

- 68 Η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να επικαλεστούν τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι θα ετύγχαναν του ευεργετήματος επιδοτήσεως, η χορήγηση της οποίας στηρίζεται σε εσφαλμένα στοιχεία που παρασχέθηκαν από αυτές κατά πρόδηλη παράβαση της εφαρμοστέας ρυθμίσεως. Συναφώς, η Επιτροπή τονίζει ότι τα τιμολόγια που εκδόθηκαν από τα ναυπηγεία όχι μόνο δεν αντιστοιχούν στις πληρωμές στις οποίες πράγματι προέβησαν οι προσφεύγουσες, αλλά επιπλέον δεν απεικονίζουν το πραγματικό κόστος των επενδύσεων, το οποίο είναι σαφώς κατώτερο των ποσών που αναγράφονται στα τιμολόγια. Η Επιτροπή προβάλλει, επιπλέον, ότι τα συνολικά ποσά των επενδύσεων που αναγράφονται στις αιτήσεις κοινοτικής ενισχύσεως, καθώς και, ως προς τα καταβληθέντα ποσά, στα πιστοποιητικά που εκδόθηκαν για τη συνολική καταβολή της ενισχύσεως που είχε χορηγηθεί, σε καμία περίπτωση δεν συμπίπτουν με τις βασικές τιμές των πλοίων που δήλωσαν τα ναυπηγεία στις εθνικές αρχές. Η Επιτροπή προσθέτει ότι τέτοιου είδους δηλώσεις δεν μπορούν να γίνονται παρά εσκεμμένως, όπως επισήμαναν εξάλλου και οι ισπανικές αρχές.
- 69 Επομένως, κατά την Επιτροπή, εφόσον οι προσφεύγουσες παρέβησαν ενσυνείδητα την κοινοτική ρύθμιση, δεν δικαιούνται να εκλαμβάνουν την πάροδο μιας χρονικής περιόδου, όποια και αν είναι η διάρκειά της, και τη σιγή της Επιτροπής ως ενδείξεις της δήθεν προθέσεώς της να μη καταργήσει τις χορηγηθείσες ενισχύσεις.
- 70 Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι προσφεύγουσες δεν μπορούσαν πλέον να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη από τη στιγμή κατά την οποία έλαβαν γνώση της εκθέσεως ελέγχου, πολλώ δε μάλλον από τη στιγμή κατά την οποία η ισπανική διοίκηση τους γνωστοποίησε ότι μείωσε τη δική της παρέμβαση.
- 71 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά του πλειοψηφούντος μετόχου των προσφευγουσών, του Campos Quinteiro, στο πλαίσιο της διαχειρίσεως των τριών εταιριών που έλαβαν το ποσό των κοινοτικών συνδρομών, αφού έλαβε γνώση των αποτελεσμάτων του ελέγχου, αποτελεί σοβαρή ένδειξη ελλείψεως δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Συγκεκριμένα, η Recursos Marinos λύθηκε και εκκαθαρίστηκε, το δε ενεργητικό της Makuspesca και της Tramasa μειώθηκε σε σημαντικό βαθμό, οπότε κατέστη αδύνατη η ενδεχόμενη επιστροφή των επιδοτήσεων, πράγμα που η Επιτροπή διαπίστωσε όταν προσπάθησε να ανακτήσει τις αχρεωστήτως καταβληθείσες ενισχύσεις. Επιπλέον, ο Campos Quinteiro απέφυγε να ζητήσει την καταβολή της χρηματοδοτικής

συνδρομής που είχε χορηγηθεί στην IPC μέχρις ότου η Επιτροπή του γνωστοποίησε την πρόθεσή της να καταργήσει την ενίσχυση που είχε χορηγήσει στην εταιρία αυτή.

— Κρίση του Πρωτοδικείου

- 72 Οι προσφεύγουσες στηρίζουν όλη την επιχειρηματολογία που αναπτύσσουν, στο πλαίσιο του πρώτου αυτού λόγου, στην, όπως διατείνονται, υπερβολικά μακρά διάρκεια του χρονικού διαστήματος κατόπιν του οποίου η Επιτροπή κατέληξε στην έκδοση των επιδικών αποφάσεων. Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι πρέπει, επομένως, να καθοριστούν τα χρονικά διαστήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη για να κριθεί το βάσιμο των προβαλλομένων παραβάσεων.
- 73 Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι οι επίδικες αποφάσεις παραπέμπουν ιδίως στο περιεχόμενο της εκθέσεως ελέγχου για να δικαιολογήσουν την κατάργηση των κοινοτικών ενισχύσεων. Η προθεσμία που πρέπει να ληφθεί υπόψη αρχίζει επομένως από το χρονικό σημείο κατά το οποίο οι προσφεύγουσες έλαβαν γνώση των αποτελεσμάτων των μέτρων ελέγχου που εφάρμοσε η Επιτροπή, σύμφωνα με τις εξουσίες που της παρέχει η εφαρμοστέα εν προκειμένω ρύθμιση. Όπως προκύπτει, η έκθεση ελέγχου διαβιβάστηκε στην Επιτροπή στις 10 Ιουλίου 1991, οι δε επίδικες αποφάσεις εκδόθηκαν στις 24 Μαρτίου 1994. Επομένως, το χρονικό διάστημα που πρέπει να ληφθεί υπόψη περιλαμβάνει, στην υπό κρίση περίπτωση, περίπου 32 μήνες.
- 74 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει πάντως ότι, κατά τη διάρκεια του χρονικού αυτού διαστήματος των 32 μηνών, η Επιτροπή δεν έμεινε αδρανής. Διατήρησε επαφές με τις ισπανικές αρχές (έγγραφα του Ισπανού γενικού διευθυντή δομών της αλιείας της 16ης Δεκεμβρίου 1992 και της 8ης Μαρτίου 1993 κατόπιν της αιτήσεως της Επιτροπής του Νοεμβρίου του 1992) και με τις προσφεύγουσες (έγγραφα της 8ης Ιουνίου 1993 που παρελήφθησαν στις 15 Ιουλίου 1993, αποφάσεις της 28ης Ιουλίου 1993 και της 1ης Οκτωβρίου 1993, συζητήσεις και επαφές τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο 1993). Επομένως, η Επιτροπή παρέμεινε αδρανής έναντι των προσφευγουσών από τις 10 Ιουλίου 1991 μέχρι τις 8 Ιουνίου 1993, ήτοι επί 23 μήνες, ενώ η αδράνειά της έναντι των ισπανικών αρχών περιορίζεται στην περίοδο μεταξύ της 10ης Ιουλίου 1991 και του Νοεμβρίου 1992, ήτοι 16 μήνες.

- 75 Πρέπει να εξετασθεί αν τα χρονικά αυτά διαστήματα έθιξαν καθ' οποιονδήποτε τρόπο τις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου που επικαλούνται οι προσφεύγουσες. Προς τον σκοπό αυτό, πρέπει να εξετασθεί κατά πόσο οι προσφεύγουσες μπορούσαν βασίμως να πιστεύσουν ότι είχαν οριστικώς αποκτήσει, λόγω δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ή, τουλάχιστον, αυτής καθεαυτής της παρελεύσεως ορισμένου χρόνου, τις ενισχύσεις που είχαν καταβληθεί ή έπρεπε να καταβληθούν.
- 76 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, μια επιχείρηση που βαρύνεται με πρόδηλη παράβαση της ισχύουσας ρυθμίσεως δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (απόφαση *Sideradria* κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 21). Το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει, εξάλλου, ότι, καίτοι πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια να τηρούνται οι επιταγές της ασφάλειας δικαίου που συνιστά προστασία των ιδιωτικών συμφερόντων, πρέπει επίσης να σταθμίζονται με τις επιταγές της αρχής της νομιμότητας που συνιστά προστασία των δημοσίων συμφερόντων τα οποία πρέπει να ευνοούνται, όταν η διατήρηση των παρατυπιών είναι ικανή να αποτελέσει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως (βλ. ιδίως τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 1961, 42/59 και 49/59, *Snupat* κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 599, ειδικότερα *Rec.* 1961, σ. 159 έως 161, και της 12ης Ιουλίου 1962, 14/61, *Hoogovens* κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 779, ειδικότερα *Rec.* 1962, σ. 516 έως 523).
- 77 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι οι επίδικες αποφάσεις δικαιολογούν την κατάργηση των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών, καθόσον στην αιτιολογία τους εκτίθεται ότι η IGAE διαπίστωσε παρατυπίες που συνίστανται «στο γεγονός ότι, κατά το χρονικό σημείο της αιτήσεως πληρωμής της χρηματοδοτικής συνδρομής, τα ποσά που είχαν δηλωθεί ως καταβληθέντα από τον δικαιούχο ήταν σαφώς ανώτερα των ποσών που είχαν πράγματι καταβληθεί κατά το χρονικό αυτό σημείο» και «στο γεγονός ότι τα ποσά που αντιστοιχούν στο συνολικό κόστος της επενδύσεως που έτυχε επιδοτήσεως και τα οποία περιέχονται τόσο στην αίτηση επιδοτήσεως όσο και στην αίτηση καταβολής, ποσά που δικαιολογούνται από τους προϋπολογισμούς και τα αντίστοιχα τιμολόγια και βάσει των οποίων χορηγήθηκε η κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή και καθορίστηκε το ύψος της, εμφανίζονται σαφώς μεγαλύτερα των ποσών που πράγματι καταβλήθηκαν». Στις επίδικες αποφάσεις δικαιολογείται επίσης η κατάργηση των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών από το γεγονός ότι, «κατά τους ελέγχους που πραγματοποίησαν υπάλληλοι της Επιτροπής στις 30 Μαρτίου 1990, ο δικαιούχος αρνήθηκε στις υπηρεσίες της Επιτροπής την πρόσβαση στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησεως, πράγμα που εμπόδισε να ελεγχθεί αν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις από τις οποίες εξηρτάτο η χορήγηση

της συνδρομής (και) ότι, για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή ζήτησε από τις ισπανικές αρχές να προβούν σε επιτόπιο έλεγχο».

- 78 Πρώτον, όσον αφορά την έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ του δηλωθέντος ποσού και του ποσού που πράγματι καταβλήθηκε για την πραγματοποιηθείσα επένδυση κατά το χρονικό σημείο της αιτήσεως πληρωμής, πρέπει να τονισθεί ότι οι συντάκτες της εκθέσεως ελέγχου διαπίστωσαν ότι, σε αντίθεση προς αυτά που δήλωσαν οι προσφεύγουσες στις αιτήσεις τους καταβολής των συνδρομών, προς στήριξη των τιμολογίων που είχαν εκδώσει τα ναυπηγεία (βλ. ανωτέρω σκέψεις 14, 17, 21 και 24), από τα ελεγχθέντα έγγραφα δεν κατέστη δυνατό να αποδειχθεί ότι κατά το χρονικό αυτό σημείο είχε πραγματοποιηθεί η πλήρης καταβολή των πληρωμών που δηλώθηκαν (έκθεση ελέγχου, σ. 26, 32, 38 και 47).
- 79 Επιπλέον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τα τιμολόγια που είχαν εκδώσει τα ναυπηγεία κάθε άλλο παρά είχαν εξοφληθεί τοις μετρητοίς (παράρτημα 3 των υπομνημάτων αντικρούσεως στις υποθέσεις T-234/94, T-232/94 και T-233/94) ή μέσω επιταγών (παράρτημα 3 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-231/94), όπως δήλωσαν οι προσφεύγουσες στον κατάλογο που απαριθμούνται τα λογιστικά στοιχεία που υποβλήθηκαν από κοινού με τις αιτήσεις καταβολής των συνδρομών, αλλά είχαν ιδίως πληρωθεί μέσω συναλλαγματικών, όπως υποστήριξαν οι προσφεύγουσες μετά την πραγματοποίηση του λογιστικού ελέγχου.
- 80 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, παραδέχθηκαν ότι τα ποσά που είχαν δηλωθεί στα εν λόγω τιμολόγια, και επομένως στις αιτήσεις καταβολής των συνδρομών, δεν αντιστοιχούσαν στα ποσά των δαπανών που είχαν πράγματι καταβληθεί κατά το χρονικό αυτό σημείο. Οι προσφεύγουσες δεν προέβησαν πάντως σε διευκρινίσεις προκειμένου να αιτιολογηθεί, πλήρως ή εν μέρει, η ανακρίβεια των δηλώσεών τους.
- 81 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η κατανομή των διαφόρων κατηγοριών εργασιών ναυπηγήσεως των σκαφών που επαναλαμβάνεται στις αιτήσεις καταβολής των συνδρομών είναι πανομοιότυπη με αυτή που περιέχεται στις αιτήσεις χορηγήσεως των συνδρομών, όσον αφορά τόσο τον χαρακτήρισμό των

εργασιών όσο και το αντίστοιχο κόστος τους, όπως εμφανίζεται από τους καταλόγους στους οποίους απαριθμούνται τα λογιστικά στοιχεία που συνυποβλήθηκαν με τις αιτήσεις καταβολής (βλ. παράρτημα 3 των τεσσάρων υπομνημάτων αντικρούσεως).

- 82 Παρά την ύπαρξη των ανειλικρινών αυτών δηλώσεων, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι καμία διάταξη δεν τις υποχρεώνει να αποδείξουν ότι κατέβαλαν πράγματι πλήρως το ποσό της επενδύσεως που αναφέρεται στην αίτηση και στην απόφαση χορηγήσεως της συνδρομής στο χρονικό σημείο κατά το οποίο ζήτησαν την τελική καταβολή της κοινοτικής συνδρομής. Πράγματι, κατά τις προσφεύγουσες, η κοινοτική ρύθμιση πρέπει να θεωρηθεί ότι τους επιβάλλει απλώς να καταβάλουν τα ποσά των δαπανών που μπορούν να επιδοτηθούν (ή να εγκριθούν) που έλαβε υπόψη η Επιτροπή για τον υπολογισμό του ποσού της κοινοτικής συνδρομής, κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο ζητούν την καταβολή τους.
- 83 Όμως, το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1116/88, που παρατίθεται στις επίδικες αποφάσεις, προβλέπει ότι «οι αιτήσεις πληρωμής περιλαμβάνουν πιστοποιητικό και αριθμητικό κατάλογο των δικαιολογητικών εγγράφων. Πρέπει να υποβάλλονται σε δύο αντίγραφα και να περιέχουν τα στοιχεία και έγγραφα που αναφέρονται στο παράρτημα». Συναφώς, είναι σαφές ότι τα στοιχεία και έγγραφα που αναφέρονται στο παράρτημα και αφορούν την τελική καταβολή της κοινοτικής συνδρομής εμφανίζονται υπό τη μορφή υποδειγμάτων. Στα υποδείγματα περιέχεται ιδίως ένα υπόδειγμα πιστοποιητικού με το οποίο οι αρμόδια εθνική αρχή βεβαιώνει, μεταξύ άλλων, ότι, κατά το χρονικό σημείο της αιτήσεως πληρωμής, το «ποσό των συνολικών πραγματικών δαπανών που έχουν πραγματικά καταβληθεί» ανέρχεται σε ορισμένο ποσό και «κατανεμήθηκε μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών των προβλεπομένων εργασιών, όπως αναφέρεται στον αριθμητικό κατάλογο των δικαιολογητικών εγγράφων της παρούσας αιτήσεως πληρωμής (υπόδειγμα 8)» (σημεία 2 και 4 του υποδείγματος 6). Επομένως, από τη διατύπωση που χρησιμοποιείται στα υποδείγματα στα οποία επαναλαμβάνονται τα στοιχεία και τα έγγραφα που πρέπει υποχρεωτικά να προσκομίζονται κατά το χρονικό σημείο της αιτήσεως πληρωμής προκύπτει ότι ο δικαιούχος της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής οφείλει να προσκομίσει στην αρμόδια εθνική αρχή τα στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι οι συνολικές δαπάνες πράγματι καταβλήθηκαν.
- 84 Οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να αντλήσουν επιχείρημα από το ότι τα υποδείγματα αποτελούν παραρτήματα ενός κανονισμού για να υποστηρίξουν ότι

στοιχεία που περιέχονται σ' αυτά δεν έχουν τη δεσμευτική ισχύ μιας κανονιστικής διατάξεως. Πράγματι, όπως εξέθεσε το Πρωτοδικείο ανωτέρω στη σκέψη 83, το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1116/88 ορίζει δεσμευτικώς ότι τα στοιχεία και τα έγγραφα που αναφέρονται στο παράρτημα του κανονισμού περιέχονται στο πιστοποιητικό και τον αριθμητικό κατάλογο των δικαιολογητικών που συνοδεύουν την αίτηση πληρωμής. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι οι ενδείξεις που περιέχονται σε τέτοιου είδους υποδείγματα έχουν δεσμευτική ισχύ παρόμοια προς τη δεσμευτική ισχύ των διατάξεων του κανονισμού του οποίου αποτελούν παράρτημα.

85 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο οφείλει να διευκρινίσει ότι καμία από τις ενδείξεις που περιέχονται στα υποδείγματα που αποτελούν παράρτημα του κανονισμού 1116/88 δεν επιτρέπει τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι οι «συνολικές δαπάνες» που πρέπει να έχουν πράγματι καταβληθεί κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής αφορούν αποκλειστικά τις δαπάνες που μπορούν να επιδοτηθούν. Αντιθέτως, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι στο σημείο 6 του υποδείγματος 6 του παραρτήματος του κανονισμού 1116/88 γίνεται ρητή αναφορά στις εργασίες που περιγράφονται στην απόφαση της Επιτροπής περί της χορηγήσεως της συνδρομής. Όμως, οι εργασίες που περιγράφονται στην απόφαση αυτή δεν περιορίζονται μόνο σ' αυτές που ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή για επιδότηση, αλλά καλύπτουν το σύνολο των εργασιών που προβλέπονται από τον υποψήφιο δικαιούχο για την πραγματοποίηση της επενδύσεως (βλ. το παράρτημα 5 των δικογράφων στις τέσσερις υποθέσεις).

86 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι οι «συνολικές δαπάνες» που πρέπει πράγματι να έχουν καταβληθεί κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής είναι οι δαπάνες που αντιστοιχούν στο σύνολο της επενδύσεως που προβλέπεται στην αίτηση του δικαιούχου για τη χορήγηση κοινοτικής συνδρομής και επαναλαμβάνεται στην απόφαση χορηγήσεως. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι οι προσφεύγουσες έκριναν αναγκαίο να υποστηρίξουν ότι είχαν καταβάλει το συνολικό ποσό της σχεδιαζόμενης επενδύσεως, όταν ζήτησαν την πληρωμή της κοινοτικής συνδρομής, επειδή προσκόμισαν, σε καθεμία περίπτωση, ένα τιμολόγιο του ναυπηγείου το ποσό του οποίου αντιστοιχεί στο συνολικό κόστος κάθε σχεδίου (βλ. ανωτέρω σκέψεις 14, 17, 21 και 24). Η συμπεριφορά αυτή επιτρέπει λογικά την υπόθεση ότι οι προσφεύγουσες ήταν πεπεισμένες ότι η ισχύουσα ρύθμιση τις υποχρέωνε να αποδείξουν την πραγματική πληρωμή του συνολικού ποσού της σχεδιαζόμενης επενδύσεως προτού μπορέσουν να εισπράξουν την κοινοτική συνδρομή.

- 87 Το Πρωτοδικείο οφείλει επίσης να επισημάνει ότι οι συντάκτες του κανονισμού 1116/88 προέβλεψαν συγκεκριμένα ότι, αν υφίσταται διαφορά μεταξύ των αρχικώς προβλεφθεισών και των όντως πραγματοποιηθεισών εργασιών, η διαφορά αυτή πρέπει να εκτίθεται και να αιτιολογείται με τα στοιχεία και τα έγγραφα που επισυνάπτονται στην αίτηση πληρωμής (υπόδειγμα 9, προσαρτημένο ως παράρτημα στον κανονισμό 1116/88). Στην υπό κρίση όμως περίπτωση, οι προσφεύγουσες δεν δήλωσαν ότι υφίστατο διαφορά μεταξύ των προβλεφθεισών και των πραγματοποιηθεισών εργασιών ούτε κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεώς τους πληρωμής (βλ., συναφώς, το παράρτημα 5 των υπομνημάτων αντικρούσεως στις υποθέσεις T-233/94 και T-234/94) ούτε μεταγενέστερα.
- 88 Εξάλλου, προς στήριξη της επιχειρηματολογίας τους, οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι οι ακόλουθες δαπάνες έπρεπε να θεωρηθούν ότι όντως πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής της κοινοτικής συνδρομής: η προμολόγηση ναυπηγήσεως που καταβλήθηκε απευθείας από την Gerencia del sector naval στο ναυπηγείο που είχε αναλάβει τη ναυπήγηση του σκάφους· οι συναλλαγματικές που εκδόθηκαν πριν από την υποβολή της αιτήσεως πληρωμής, οι οποίες όμως έληγαν μετά την ημερομηνία αυτή, και οι μειώσεις τιμής λόγω καθυστερήσεως της ναυπηγήσεως του σκάφους.
- 89 Κατ' αρχάς, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι στην έκθεση ελέγχου δεν εκτίθεται ποια τύχη πρέπει να επιφυλαχθεί στην προμολόγηση ναυπηγήσεως κατά τη λογιστική καταχώριση των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν από τον δικαιούχο της κοινοτικής συνδρομής. Επίσης, η Επιτροπή δεν αντιτάχθηκε ρητώς, στο πλαίσιο της έγγραφης ή της προφορικής διαδικασίας, στο να ληφθεί υπόψη η προμολόγηση αυτή στο πλαίσιο των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής. Ενόψει αυτών των στοιχείων, το Πρωτοδικείο θεωρεί, χωρίς να είναι αναγκαίο να συνεχίσει την εξέταση αυτού του ζητήματος, ότι το ποσό που αντιστοιχεί στην προμολόγηση ναυπηγήσεως πρέπει να θεωρηθεί ως δαπάνη που όντως πραγματοποιήθηκε αμέσως μόλις η προμολόγηση χορηγήθηκε από την Gerencia del sector naval.
- 90 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι στην υποσημείωση 4 που υπάρχει στο κάτω μέρος της σελίδας του υποδείγματος 8 που περιέχεται ως παράρτημα στον κανονισμό 1116/88 και στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού διευκρινίζεται ότι η ημερομηνία πληρωμής που πρέπει να αναφέρεται στον αριθμητικό κατάλογο των δικαιολογητικών που συνοδεύουν την αίτηση πληρωμής «είναι εκείνη της πραγματικής πληρωμής και όχι η ημερομηνία λήξεως μιας οφειλής, π.χ. σε περίπτωση πληρωμής

με συναλλαγματικές». Κατά συνέπεια, αν η ημερομηνία της πραγματικής πληρωμής μιας συναλλαγματικής δεν μπορεί να αντιστοιχεί στην ημερομηνία της λήξεως, ακόμη λιγότερο δεν μπορεί η ημερομηνία της πραγματικής πληρωμής μιας συναλλαγματικής να αντιστοιχεί στην ημερομηνία της εκδόσεως. Οι δαπάνες που καταβάλλονται μέσω συναλλαγματικών που δεν έχουν λήξει, ή μέσω συναλλαγματικών που έχουν λήξει, ή μέσω συναλλαγματικών που έχουν λήξει αλλά δεν έχουν πληρωθεί, κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής δεν μπορούν επομένως να θεωρηθούν ότι έχουν πράγματι καταβληθεί κατά την ημερομηνία αυτή. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι δεν είναι αναγκαίο να ανατρέξει στο ισπανικό δίκαιο για να διευκρινιστεί αν αποτελεί εξόφληση η πληρωμή με συναλλαγματική στο πλαίσιο των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών για τη ναυπήγηση νέων αλιευτικών σκαφών.

91 Τέλος, από τις δικογραφίες προκύπτει ότι οι τρεις προσφεύγουσες — ήτοι η Tramasa, η IPC και η Makuspesca — ενσωμάτωσαν μειώσεις τιμών λόγω καθυστέρησης της ναυπηγήσεως στον κατάλογο των δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής. Συναφώς, η Επιτροπή ορθώς επισημαίνει ότι οι συμβάσεις ναυπηγήσεως του σκάφους που υποβλήθηκαν προς στήριξη των αιτήσεων χορηγήσεως δεν περιέχουν καμία διάταξη που να προβλέπει μειώσεις τιμών σε περίπτωση καθυστέρησης κατά την εκτέλεση της συμβάσεως. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι μόνο η προσφεύγουσα IPC προσκόμισε έγγραφα από τα οποία πιστοποιείται, κατ' αυτήν, ότι πράγματι κατέστησαν δυνατές μειώσεις μέχρι ποσού 40 100 000 PTA, πράγμα που αντιστοιχεί στο 18 % του συνολικού κόστους του σχεδίου. Η Tramasa και η Makuspesca, εξάλλου, αρκέστηκαν να υποστηρίξουν ότι υφίστανται τέτοιες μειώσεις τιμών λόγω καθυστέρησης, χωρίς να προσκομίσουν συναφώς την παραμικρή απόδειξη.

92 Όμως, μεταξύ των εγγράφων που προσκόμισε η IPC προς στήριξη του ισχυρισμού της (παράρτημα 3 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-233/94), το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι ορισμένα από αυτά έχουν συνταχθεί από έναν λογιστή του οποίου ζητήθηκε η γνώμη τον Οκτώβριο του 1993, ήτοι πλέον των δύο ετών μετά την πραγματοποίηση του λογιστικού ελέγχου και μόλις μερικούς μήνες αφού η Επιτροπή, με έγγραφο της 8ης Ιουνίου 1993, πληροφορήσε την IPC για την πρόθεσή της να καταργήσει την κοινοτική συνδρομή που της είχε προηγουμένως χορηγήσει. Επιπλέον, ο συντάκτης των εν λόγω εγγράφων διευκρίνισε ότι «Βάσει των ανωτέρω, και χωρίς αυτή να μπορεί να χρησιμεύσει ως έγγραφο λογιστικού ελέγχου προς τον σκοπό μεταγενέστερης επαληθεύσεως, εκδίδω την παρούσα βεβαίωση, Vigo, 15 Οκτωβρίου 1993». Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, απλώς και μόνο μέσω αυτών των εγγράφων δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι όντως πραγματοποιήθηκαν τέτοιες μειώσεις τιμών λόγω καθυστέρησης κατά την εκτέλεση της συμβάσεως.

93 Ενόψει αυτών των στοιχείων, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι οι μειώσεις τιμών λόγω καθυστέρησης στη ναυπήγηση του σκάφους που αναφέρονται στα έγγραφα που προσκόμισαν οι ανωτέρω τρεις προσφεύγουσες δεν μπορούν να θεωρηθούν, στην υπό κρίση περίπτωση, ότι συνιστούν δαπάνες που όντως καταβλήθηκαν από τον δικαιούχο της ενισχύσεως ούτε κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής ούτε μεταγενέστερα.

94 Κατά συνέπεια, βάσει των στοιχείων που εξετάστηκαν ανωτέρω στις σκέψεις 89 έως 93, προκύπτει ότι, για να προσδιοριστεί το ύψος των επενδύσεων που όντως πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό σημείο της υποβολής των αιτήσεων πληρωμής των συνδρομών, από τα ποσά που οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι κατέβαλαν κατά το χρονικό αυτό σημείο πρέπει να αφαιρεθεί τουλάχιστον το ποσό των συναλλαγματικών που δεν είχαν λήξει και δεν πληρώθηκαν ή είχαν λήξει και δεν πληρώθηκαν, καθώς και, ενδεχομένως, το ποσό των μειώσεων τιμών λόγω καθυστέρησης κατά την εκτέλεση της συμβάσεως [(ποσό που αναφέρθηκε στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας) μείον (ποσό των συναλλαγματικών) μείον (ποσό των μειώσεων τιμών)].

95 Επομένως, προκύπτει ότι:

— η Tramasa κατέβαλε πράγματι μόνον 56 055 200 PTA [123 085 272 PTA (υπόμνημα απαντήσεως, σ. 20) - 61 991 072 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-231/94, σ. 18, και έκθεση ελέγχου, σ. 26) - 5 039 000 PTA (έκθεση ελέγχου, σ. 28 και 54, και υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-231/94, σ. 19)], ήτοι 44,31 % του ποσού που δήλωσε (126 500 000 PTA).

— η Makuspesca μόνον 26 359 511 PTA [213 731 225 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-234/94, σ. 20 και 21) - 151 950 417 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-234/94, σ. 18 και 20, και έκθεση ελέγχου, σ. 34) - 35 421 297 PTA (έκθεση ελέγχου, σ. 34, και υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-234/94, σ. 21)], ήτοι το 12,13 % του ποσού που δήλωσε (217 250 000 PTA).

— η Recursos Marinos μόνον 295 480 510 PTA [303 781 000 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-232/94, σ. 20) - 8 300 490 PTA (υπόμνημα

απαντήσεως στην υπόθεση T-232/94, σ. 18, 19 και 20) - 0 PTA], ήτοι το 91,67 % του ποσού που δήλωσε (322 300 000 PTA).

— η IPC μόνον 131 089 196 PTA [210 429 468 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-233/94, σ. 20 και 21) - 39 240 272 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-233/94, σ. 19, και έκθεση ελέγχου, σ. 41) - 40 100 000 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-233/94, σ. 20, και έκθεση ελέγχου, σ. 41)], ήτοι το 60,34 % του ποσού που δήλωσε (217 250 000 PTA).

96 Επιπλέον, πρέπει να τονισθεί ότι από τα έγγραφα που εξετάστηκαν κατά τον λογιστικό έλεγχο δεν κατέστη δυνατό να αποδειχθεί ότι πραγματοποιήθηκαν ορισμένες άλλες δαπάνες τα ποσά των οποίων οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι κατέβαλαν κατά το χρονικό σημείο της υποβολής των αιτήσεων πληρωμής, οπότε τα ποσοστά που παρατίθενται ανωτέρω στη σκέψη 95 πρέπει να μειωθούν περαιτέρω (βλ. την έκθεση ελέγχου, σ. 25 και 26, 33 έως 35, 38 έως 41 και 46 έως 49).

97 Δεύτερον, όσον αφορά την έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ του δηλωθέντος ποσού και του ποσού που πράγματι καταβλήθηκε για την πραγματοποιηθείσα επένδυση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που συνελλέγησαν στην έκθεση ελέγχου, πρέπει να τονισθεί ότι οι συντάκτες της εκθέσεως ελέγχου διαπίστωσαν ότι, σε αντίθεση προς τις δηλώσεις των προσφευγουσών, ακόμα και κατά το χρονικό αυτό σημείο, ήτοι αρκετούς μήνες μετά την υποβολή των αιτήσεων πληρωμής των συνδρομών, από τα εξετασθέντα έγγραφα δεν κατέστη δυνατό να αποδειχθεί ότι το ποσό των δαπανών που είχαν όντως πραγματοποιηθεί από τις προσφεύγουσες αντιστοιχούσε στο ποσό των επενδύσεων που περιείχονταν στις αιτήσεις και τις αποφάσεις χορηγήσεως των συνδρομών καθώς και στα τιμολόγια των ναυπηγείων που υποβλήθηκαν προς στήριξη των αιτήσεων πληρωμής (έκθεση ελέγχου, στοιχείο κ', σ. 16-, σημείο 2.1, σ. 21 και 22).

98 Οι προσφεύγουσες αντέκρουσαν τον ισχυρισμό αυτόν υποστηρίζοντας ιδίως ότι έπρεπε να ληφθούν υπόψη οι μειώσεις τιμών λόγω καθυστέρησης κατά την εκτέλεση της συμβάσεως και οι δαπάνες που απορρέουν από τη διενέργεια των παραδόσεων και τις διάφορες υπηρεσίες που πραγματοποιήθηκαν από τις προσφεύγουσες ή για λογαριασμό τους, όπως διευκρίνησαν κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως.

99 Όμως, αφενός, όπως εξέθεσε το Πρωτοδικείο ανωτέρω στη σκέψη 93, οι μειώσεις τιμών λόγω καθυστερήσεως κατά την εκτέλεση της συμβάσεως δεν μπορούν, στις τρεις περιπτώσεις που αναφέρθηκαν, να θεωρηθούν ως πραγματική πληρωμή οποιοδήποτε χρονικό σημείο και αν ληφθεί υπόψη. Αφετέρου, στην έκθεση ελέγχου διαπιστώθηκε ότι κατά το χρονικό σημείο πραγματοποιήσεώς του οι προσφεύγουσες δεν ήταν σε θέση να αποδείξουν ότι υφίσταντο λογιστικώς οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν για τη διενέργεια παραδόσεων και διάφορες υπηρεσίες, αλλ' ούτε και η σύνδεσή τους με τους φακέλους των υπό κρίση περιπτώσεων (έκθεση ελέγχου, σ. 34, 41, 49, 54, 55, 57 και 59). Επιπλέον, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι, έκτοτε, οι προσφεύγουσες δεν προσκόμισαν νέα στοιχεία αντικρούοντα το περιεχόμενο της εκθέσεως ελέγχου ως προς το σημείο αυτό. Κατά συνέπεια, ούτε τέτοιες δαπάνες παραδόσεων και διαφόρων υπηρεσιών μπορούν να ληφθούν υπόψη ως δαπάνες που όντως πραγματοποιήθηκαν.

100 Κατά συνέπεια, προκύπτει ότι, βάσει αποκλειστικώς των στοιχείων που εξετάσθηκαν ανωτέρω στην προηγούμενη σκέψη, από τα ποσά που οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι κατέβαλαν τελικά πρέπει να αφαιρεθούν τουλάχιστον το ποσό των μειώσεων τιμών λόγω καθυστερήσεως κατά την εκτέλεση της συμβάσεως και το ποσό των δαπανών που απορρέουν από τη διενέργεια παραδόσεων και διαφόρων υπηρεσιών [(ποσό που αναφέρθηκε στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας) μείον (ποσό των μειώσεων τιμών) μείον (ποσό των παραδόσεων)].

101 Κατά συνέπεια:

— η Tramasa δεν κατέβαλε τελικά παρά μόνον, το πολύ, το 93,3 % του ποσού που είχε δηλώσει [126 433 787 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-231/94, σ. 20) - 5 039 000 PTA (έκθεση ελέγχου, σ. 28 και 54, και υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-231/94, σ. 19) - 3 348 515 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-231/94, σ. 20)]·

— η Makuspesca, το πολύ, το 82,07 % [217 250 000 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-234/94, σ. 21) - 35 421 297 PTA (έκθεση ελέγχου, σ. 34, κατά την οποία πρόκειται για αφαιρέσεις για παραδόσεις που αφορούσαν τη ναυπήγηση του σκάφους της προσφεύγουσας, και υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-234/94, σ. 20) - 3 518 775 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-234/94, σ. 20)]·

— η Recursos Marinos, το πολύ το 92,81 % [310 719 066 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-232/94, σ. 16) - 0 PTA - 11 590 934 PTA (έκθεση ελέγχου, σ. 49, και υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-232/94, σ. 21)].

— η IPC, το πολύ, το 61,15 % [217 773 539 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-233/94, σ. 21) - 40 100 000 PTA (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-233/94, σ. 20, και έκθεση ελέγχου, σ. 41)-(7 343 971 PTA + 37 475 210 PTA), (υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση T-233/94, σ. 21, και έκθεση ελέγχου, σ. 41)].

¹⁰² Επιπλέον, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι η έκθεση ελέγχου αμφισβητεί επίσης ότι όντως πραγματοποιήθηκαν οι άλλες πληρωμές που αναφέρουν οι προσφεύγουσες, όπως ένα αξιόγραφο που τελικά δεν πληρώθηκε (σ. 34 και 35) ή μια επιταγή που αργότερα ακυρώθηκε (σ. 59).

¹⁰³ Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες, σε αντίθεση προς όσα δήλωσαν και υποστήριξαν, ουδέποτε ήταν, πράγματι, σε θέση να αποδείξουν ότι πραγματοποιήθηκε το σύνολο των επενδύσεων παρά τη μεσολάβηση χρονικού διαστήματος 14 έως 31 μηνών μεταξύ των διαφόρων αιτήσεων πληρωμής των συνδρομών και της πραγματοποίησεως του λογιστικού ελέγχου.

¹⁰⁴ Το Πρωτοδικείο οφείλει ακόμη να υπογραμμίσει δύο στοιχεία σχετικά με τα ποσά των δαπανών που τελικά κατέβαλαν οι προσφεύγουσες. Κατ' αρχάς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή, στις αποφάσεις της χορηγήσεως των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών (παράρτημα 5 στα τέσσερα δικόγραφα) κατένειμε την ανάληψη του κόστους της επενδύσεως μεταξύ του δικαιούχου της κοινοτικής συνδρομής, της Κοινότητας και του οικείου κράτους μέλους. Πάντως, δεν έλαβε υπόψη τη χορηγηθείσα από τη Gerencia del sector naval προμολόγηση στον υπολογισμό του μεριδίου που ανελήφθη από το οικείο κράτος μέλος, οπότε, στις αποφάσεις χορηγήσεως των συνδρομών, η προμολόγηση αυτή περιέχεται στο μερίδιο που είχε αναλάβει ο δικαιούχος.

105 Επομένως, προκύπτει ότι, βάσει αποκλειστικώς και μόνον των δαπανών που εξετάστηκαν ανωτέρω στις σκέψεις 99 έως 101, τα ποσά των δαπανών που πράγματι καταβλήθηκαν από τις προσφεύγουσες δεν αντιστοιχούν στο ποσό των προβλεφθεισών επενδύσεων. Κατά συνέπεια, εφόσον οι προβλεφθείσες εθνικές και κοινοτικές ενισχύσεις καταβλήθηκαν, οι προσφεύγουσες δεν ανέλαβαν στην πραγματικότητα το μερίδιο το οποίο όφειλαν να αναλάβουν δυνάμει των αποφάσεων χορηγήσεως, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη το ποσό της προμιοδοτήσεως ναυπηγήσεως που καταβλήθηκε στο ναυπηγείο.

106 Έτσι, αν οι εθνικές και οι κοινοτικές συνδρομές αφαιρεθούν από τα ποσά των δαπανών που πράγματι κατέβαλαν οι προσφεύγουσες, όπως αυτά προσδιορίζονται ανωτέρω στη σκέψη 101 [(δαπάνες που όντως πραγματοποιήθηκαν, συμπεριλαμβανομένης της προμιοδοτήσεως ναυπηγήσεως) μείον (κοινοτική συνδρομή) μείον (εθνική συνδρομή)]:

— η Tramasa δεν ανέλαβε πράγματι παρά μόνον, το πολύ, ποσό 66 113 181 PTA [118 046 272 PTA (βλ. ανωτέρω σκέψη 101) - 39 283 091 PTA (κοινοτική συνδρομή κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-231/94) - 12 650 000 PTA (εθνική συνδρομή κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-231/94)], ήτοι το 88,66 % του ποσού που επιβάλλεται με την απόφαση χορηγήσεως [74 566 909 PTA (κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-231/94)].

— η Makuspesca, το πολύ, ποσό 81 660 298 PTA [178 309 928 PTA (ως ανωτέρω στη σκέψη 101) - 74 924 630 PTA (κοινοτική συνδρομή κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-234/94) - 21 725 000 PTA (εθνική συνδρομή κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-234/94)], ήτοι το 67,71 % του ποσού που επιβάλλεται με την απόφαση χορηγήσεως [120 600 370 PTA (κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου προσφυγής στην υπόθεση T-234/94)].

— η Recursos Marinos, το πολύ, ποσό 159 327 435 PTA [299 128 132 PTA (ως ανωτέρω στη σκέψη 101) - 107 570 697 PTA (κοινοτική συνδρομή κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-232/94) - 32 230 000 PTA (εθνική συνδρομή κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-232/94)], ήτοι το 87,30 % του ποσού που επιβάλλεται με την απόφαση χορηγήσεως [182 499 303 PTA (κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-232/94)].

Αν η η IPC είχε εισπράξει την κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή, δεν θα είχε πράγματι αναλάβει παρά μόνον, το πολύ, ποσό 62 579 036 PTA [132 854 358 PTA (βλ. ανωτέρω σκέψη 101) - 48 550 322 PTA (κοινοτική συνδρομή κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-233/94) - 21 725 000 PTA (εθνική συνδρομή κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-233/94)], ήτοι το 42,57 % του ποσού που επιβάλλεται με την απόφαση χορηγήσεως [146 974 678 PTA (κατά το παράρτημα 5 του δικογράφου στην υπόθεση T-233/94)].

107 Πρέπει πάντως να ληφθούν υπόψη τα ποσά που ανέκτησαν οι ισπανικές αρχές από τις προσφεύγουσες Tramasa, Makuspesca και IPC, κατόπιν των αποφάσεών τους της 27ης Δεκεμβρίου 1991, οπότε:

— η Tramasa θα πρέπει πράγματι να έχει αναλάβει, το πολύ, 70 214 398 PTA [66 113 181 PTA (βλ. ανωτέρω σκέψη 106) + 4 101 217 PTA (μείωση της εθνικής συνδρομής, παράρτημα 8 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-231/94)], ήτοι το 94,16 % του επιβληθέντος ποσού [74 566 909 PTA (βλ. ανωτέρω σκέψη 106)].

— η Makuspesca, το πολύ, 86 898 465 PTA [81 660 298 PTA (βλ. ανωτέρω σκέψη 106) + 5 238 167 PTA (μείωση της εθνικής συνδρομής, παράρτημα 9 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-234/94)], ήτοι το 72,05 % του επιβληθέντος ποσού [120 600 370 PTA (βλ. ανωτέρω σκέψη 106)].

— η IPC, το πολύ, 70 018 495 PTA [62 579 036 PTA (βλ. ανωτέρω σκέψη 106) + 7 439 459 PTA (μείωση της εθνικής συνδρομής, παράρτημα 9 του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-233/94)], ήτοι το 47,63 % του επιβληθέντος ποσού [146 974 678 PTA (βλ. ανωτέρω σκέψη 106)].

108 Στη συνέχεια, σε τρεις από τις εξετασθείσες υποθέσεις το Πρωτοδικείο διαθέτει στοιχεία από τα οποία μπορεί να διαπιστωθεί ότι το ποσό της επενδύσεως που αναφέρεται στην αίτηση χορηγήσεως και επαναλαμβάνεται διαδοχικά στην απόφαση χορηγήσεως, στην αίτηση πληρωμής και στο τιμολόγιο του ναυπηγείου είναι μεγαλύτερο της κατά τη σύμβαση ναυπηγήσεως τιμής που δήλωσε το ναυπηγείο στην Gerencia del sector naval για να λάβει την προμολόγηση

ναυπηγήσεως. Συγκεκριμένα, η τιμή που δόθηκε στην Gerencia del sector naval είναι 163 300 000 PTA ως προς τη Makuspesca (αντί των 217 250 000 PTA), 311 000 000 PTA ως προς τη Recursos Marinos (αντί των 322 300 000 PTA) και 157 200 000 PTA ως προς την IPC (αντί των 217 250 000 PTA) (έκθεση ελέγχου, σ. 18, και παράρτημα 3 bis του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-232/94). Αντιθέτως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Tramasa δήλωσε ότι αγνοούσε ποια ήταν η τιμή που είχε δηλωθεί από το ναυπηγείο στην Gerencia del sector naval.

109 Αναφερόμενη ως προς το σημείο αυτό στο περιεχόμενο της εκθέσεως ελέγχου (σ. 18), η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι τιμές που δηλώθηκαν στην Gerencia del sector naval αντιστοιχούν πράγματι στο πραγματικό κόστος της εν λόγω ναυπηγήσεως των σκαφών. Εντούτοις, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση, οι προσφεύγουσες ισχυρίστηκαν ότι «το κόστος που απαιτείται για τη λήψη της προμολογίας ναυπηγήσεως (...) δεν πρέπει κατ' ανάγκη να συμπίπτει με το κόστος που δήλωσε ο εφοπλιστής στην Επιτροπή και στην εθνική αρχή για να λάβει τις επιχορηγήσεις και από τις δύο». Πράγματι, κατά τις προσφεύγουσες, για την προμολογία ναυπηγήσεως λαμβάνεται αποκλειστικά υπόψη η τιμή που αντιστοιχεί στην κατά κυριολεξία ναυπήγηση, με εξαίρεση τον εξοπλισμό, τα εργαλεία αλιείας και τις ψυκτικές εγκαταστάσεις. Επομένως, τα στοιχεία αυτά δεν περιλαμβάνονται στη δήλωση των ναυπηγείων προς την Gerencia del sector naval περί της τιμής που αφορά η σύμβαση ναυπηγήσεως.

110 Εντούτοις, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι οι προσφεύγουσες δεν έκριναν αναγκαίο να αναλύσουν λεπτομερώς το κόστος των διαφόρων εξοπλισμών και εγκαταστάσεων που εξαιρέθηκαν από την κατά κυριολεξία ναυπήγηση για να αποδείξουν ότι οι διαπιστωθείσες διαφορές δικαιολογούνται κατόπιν της διευκρίνισης στην οποία προέβησαν. Επιπλέον, ενόψει των στοιχείων που διαθέτει το Πρωτοδικείο, το επιχείρημα που διατύπωσαν οι προσφεύγουσες είναι αλυσιτελές. Πράγματι, ενώ η διαφορά μεταξύ των δαπανών που δηλώθηκαν αντιστοίχως στην Επιτροπή και την εθνική αρχή καθώς και στην Gerencia del sector naval ανέρχεται σε 11 300 000 PTA στην περίπτωση της Recursos Marinos, η διαφορά αυτή αυξάνει απότομα σε 53 950 000 PTA στην περίπτωση της Makuspesca, μάλιστα δε σε 60 050 000 PTA στην περίπτωση της IPC. Εντούτοις, στις δύο τελευταίες αυτές περιπτώσεις, το συνολικό ύψος της επενδύσεως (217 250 000 PTA) είναι κατώτερο του ύψους της επενδύσεως στην πρώτη περίπτωση (322 300 000 PTA). Όμως, οι προσφεύγουσες ουδόλως απέδειξαν, αλλ' ούτε καν υποστήριξαν, ότι η αναλογία του κόστους των εξοπλισμών και εγκαταστάσεων προς το συνολικό κόστος των σχεδίων μειώνεται από 60 050 000 PTA σε 11 300 000 PTA (ήτοι από 27,6 % των 217 250 000 PTA σε 3,5 % των 322 300 000 PTA), εφόσον το συνολικό κόστος του σχεδίου αυξάνει.

- 111 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η διευκρίνιση στην οποία προέβησαν οι προσφεύγουσες, απαντώντας σε μια από τις γραπτές ερωτήσεις του, δεν μπορεί να εξαλείψει την αμφιβολία που δημιουργήθηκε από την προφανή σύμπτωση του κόστους που δηλώθηκε στην Gerencia del sector naval (βλ. ανωτέρω, σκέψη 108) με το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε από τις προσφεύγουσες (βλ. ανωτέρω, σκέψη 106), όπως αυτό προκύπτει από το περιεχόμενο της εκθέσεως ελέγχου.
- 112 Επομένως, δεδομένου ότι από τα στοιχεία που εκτίθενται ανωτέρω στις σκέψεις 78 έως 111 κατέστη δυνατό να αποδειχθεί ότι οι δαπάνες που δηλώθηκαν κατά το χρονικό σημείο της υποβολής των αιτήσεων πληρωμής, που ταυτίζονται με το ποσό των επενδύσεων που αναφέρονται στις αποφάσεις χορηγήσεως, δεν αντιστοιχούσαν ούτε προς τα ποσά των δαπανών που πράγματι καταβλήθηκαν κατά το χρονικό σημείο της υποβολής των αιτήσεων πληρωμής ούτε προς τα ποσά των δαπανών που πράγματι καταβλήθηκαν κατά το χρονικό σημείο της πραγματοποιήσεως του λογιστικού ελέγχου, είναι σαφές ότι οι προσφεύγουσες προέβησαν σε ψευδείς δηλώσεις προκειμένου να επιτύχουν τη χορήγηση και την καταβολή κοινοτικών και εθνικών χρηματοδοτικών συνδρομών που υπερβαίνουν το ποσό το οποίο θα δικαιούνταν να αναμένουν, εάν είχαν αναφέρει, εξ αρχής, το πραγματικό κόστος ναυπηγήσεως των σκαφών Tiburon III, Makus, Acechador και Escualo.
- 113 Τρίτον, όσον αφορά τη στάση που τήρησαν οι προσφεύγουσες κατά τον έλεγχο που πραγματοποιήθηκε επιτόπου τον Μάρτιο του 1990, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Επιτροπή αναγκάστηκε να ζητήσει από την ισπανικές αρχές τη διενέργεια λογιστικού ελέγχου, προκειμένου να μπορέσει να ελέγξει τα δικαιολογητικά που είχαν καταθέσει οι προσφεύγουσες προς στήριξη της αιτήσεώς τους πληρωμής. Πράγματι, είναι αποδεδειγμένο, πράγμα που εξάλλου δεν αντικρούστηκε, ότι οι προσφεύγουσες δεν τηρούσαν επίσημα λογιστικά βιβλία κατά το χρονικό σημείο του ελέγχου που διενεργήθηκε επιτόπου από τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Οι διάδικοι διατυπώνουν πάντως διαφορετικές απόψεις ως προς το ζήτημα αν αυτή η έλλειψη επισήμων λογιστικών βιβλίων ήταν εσκεμμένη ή ακούσια, νόμιμη ή παράνομη. Στην έκθεση ελέγχου αναφέρεται επίσης ότι, κατά το χρονικό σημείο της καταρτίσεώς της, «δεν έγινε δεκτή η αίτηση θεωρήσεως των επισήμων λογιστικών βιβλίων των επιχειρήσεων αυτών για τη χρήση 1987, έτος κατά το οποίο ζητήθηκαν η ναυπήγηση των σκαφών και οι κοινοτικές και εθνικές συνδρομές, όπως βεβαιώνεται από τα πιστοποιητικά του Tribunal της περιφέρειας 2 του Vigo της 3ης Μαΐου 1988. Τα βιβλία της χρήσεως 1988 θεωρήθηκαν κατά την προβλεπόμενη ημερομηνία, τα δε βιβλία της χρήσεως 1989 θεωρήθηκαν εκπροθέσμως» (σ. 21).

- 114 Εντούτοις, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι οι προσφεύγουσες είχαν ειδοποιηθεί εγκαίρως για τον επί τόπου έλεγχο που σχεδίαζε η Επιτροπή. Πράγματι, στις 12 Οκτωβρίου 1989, η Επιτροπή απηύθυνε σε κάθε μία από τις προσφεύγουσες έγγραφο με το οποίο τους ανακοίνωσε ότι θα πραγματοποιούνταν έλεγχος στις 8 Νοεμβρίου 1989 (παράρτημα 3 των τεσσάρων υπομνημάτων ανταπαντήσεως). Κατόπιν των απαντήσεων των προσφευγουσών, ο έλεγχος αυτός έγινε μόλις τον Μάρτιο του 1990, σε χρόνο κατά τον οποίο τα εν λόγω πλοία ήταν ελλιμενισμένα στο Vigo, όπου είναι η έδρα των προσφευγουσών. Επιπλέον, πρέπει να τονισθεί ότι, στο πλαίσιο της αλληλογραφίας της 12ης Οκτωβρίου 1989, η Επιτροπή καθόρισε τα έγγραφα που έπρεπε να ετοιμασθούν για τον ανακοινωθέντα έλεγχο, οπότε οι προσφεύγουσες ήταν σε θέση να προβούν στις αναγκαίες ενέργειες για να τακτοποιήσουν τα επίσημα λογιστικά τους βιβλία ενόψει της προοπτικής αυτής.
- 115 Έχοντας υπόψη τα στοιχεία αυτά, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι οι προσφεύγουσες ανεπιτρεπώς οχυρώνονται πίσω από την ερμηνεία μιας εθνικής νομοθετικής ρυθμίσεως προκειμένου να δικαιολογήσουν μια στάση που δεν συνάδει ούτε καν με τις ελάχιστες προϋποθέσεις επιμέλειας που δικαιοῦται η Επιτροπή να απαιτεί από τον δικαιούχο κοινοτικής ενισχύσεως. Κατά συνέπεια, οι προσφεύγουσες, με τη στάση τους, εμπόδισαν την Επιτροπή να ασκήσει το δικαίωμά της πραγματοποιήσεως επιτοπίου ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 46, παράγραφος 2, του κανονισμού 4028/86.
- 116 Από τα στοιχεία που εκτίθενται στις σκέψεις 78 έως 115 προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες διέπραξαν, εν πλήρει γνώσει της καταστάσεως, προφανείς παραβάσεις της ισχύουσας νομοθεσίας, που συνίστανται ιδίως στην κατ' επανάληψη υποβολή δηλώσεων που δεν αντιστοιχούσαν στην πραγματικότητα όπως ορθώς υπογραμμίστηκε στις επίδικες αποφάσεις.
- 117 Επικουρικά, το Πρωτοδικείο οφείλει να υπενθυμίσει ότι με την κοινοτική νομοθεσία διαμορφώθηκε ένα σύστημα διεκπεραιώσεως των αιτήσεων οικονομικών συνδρομών σε δύο στάδια. Στο μεν πρώτο στάδιο, εξετάζεται η αίτηση χορηγήσεως της ενισχύσεως, στο δε δεύτερο η αίτηση πληρωμής της χορηγηθείσας ενισχύσεως. Προκειμένου να διασφαλιστεί η λειτουργία αυτού του συστήματος επιδοτήσεων, η Επιτροπή οργάνωσε τον έλεγχό της αναφορικά με τα δύο αυτά στάδια, χωρίς πάντως να τον εφαρμόσει συστηματικά, λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των εξετασθέντων σχεδίων. Κατά συνέπεια, το σύστημα επιβάλλει τα στοιχεία που δηλώνει ο δικαιούχος επιδοτήσεως να υφίστανται και να μπορούν να ελεγχούν κατά τα δύο αυτά στάδια. Η Επιτροπή, όπως

ορθώς επισήμανε (βλ., ιδίως, το υπόμνημα αντικρούσεως στην υπόθεση T-231/94, σ. 9 και 10), δεν υποχρεούται επομένως να ελέγχει το υποστατό των φερομένων πληρωμών που δεν υφίστανται και δεν μπορούν να ελεγχούν κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής της συνδρομής, όπως είναι οι πληρωμές που οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι πραγματοποίησαν μέσω συναλλαγματικών. Πρέπει να προστεθεί ότι δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να προβεί στον έλεγχο πληρωμών που φέρονται να πραγματοποιήθηκαν μετά την υποβολή της αιτήσεως πληρωμής της συνδρομής.

118 Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι ούτε τα στοιχεία που προσκόμισαν οι προσφεύγουσες, όσον αφορά ποσά δαπανών που πράγματι καταβλήθηκαν με ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής των αιτήσεων πληρωμής των συνδρομών, μπορούν πλέον να αποτελέσουν το αντικείμενο ελέγχου παρομοίου προς αυτόν που προβλέπεται από την κοινοτική ρύθμιση, κατά μείζονα δε λόγο αφού οι δικαιούχοι των κοινοτικών ενισχύσεων δεν επέδειξαν την πλέον στοιχειώδη επιμέλεια κατά τους επί τόπου ελέγχους στους οποίους προέβη η Επιτροπή (βλ. ανωτέρω σκέψεις 113 έως 115).

119 Κατά συνέπεια, ενόψει της προπαρατεθείσας στη σκέψη 76 νομολογίας, το Πρωτοδικείο θεωρεί, αφενός, ότι οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να επικαλεστούν προσβολή της προβαλλόμενης δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και, αφετέρου, ότι, καίτοι η πάροδος σημαντικού χρονικού διαστήματος, κατά το οποίο η Επιτροπή δεν προβαίνει σε καμία ενέργεια έναντι μιας επιχειρήσεως, και παρόλο που η λήψη ενός μέτρου που επηρεάζει την κατάσταση της επιχειρήσεως αυτής κατά τη λήξη μιας τέτοιας χρονικής περιόδου μπορούν ενδεχομένως να συνιστούν προσβολή της αρχής της ασφάλειας δικαίου, η σημασία του κριτηρίου που αντλείται από τη διάρκεια του χρονικού αυτού διαστήματος δεν επιδέχεται εν προκειμένω απόλυτη κρίση. Επομένως, εφόσον προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες εσκεμμένως υιοθέτησαν μια στάση που συνιστά παράβαση της ισχύουσας ρυθμίσεως, η πάροδος χρονικού διαστήματος 16 μηνών, μάλιστα δε 23 μηνών, κατά τη διάρκεια του οποίου η Επιτροπή δεν προέβη σε καμία ενέργεια προς τα έξω, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως μη εύλογος χρόνος.

120 Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι η διατήρηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στις προσφεύγουσες, οι οποίες μάλιστα έχουν ήδη καταβληθεί, ενώ ως προς τη χορήγηση και την πληρωμή των ενισχύσεων αυτών υφίστανται προφανείς παρατυπίες, μπορεί να συνιστά προσβολή της ίσης μεταχειρίσεως όσον αφορά

όλες τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή στο πλαίσιο των προγραμμάτων κοινοτικής επιδοτήσεως για τη ναυπήγηση νέων αλιευτικών σκαφών.

- 121 Από το σύνολο των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Δεύτερος λόγος: επικουρικός, παράβαση ουσιώδους τύπου

- 122 Εκ προοιμίου, το Πρωτοδικείο λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση οι προσφεύγουσες παραιτήθηκαν από το σκέλος του λόγου που αντλείται από την παράβαση του ουσιώδους τύπου συνισταμένου στη γνωμοδότηση της Μόνιμης Επιτροπής Διαρθρώσεων της Αλιείας που προβλέπεται στο άρθρο 47 του κανονισμού 4028/86, το οποίο οι προσφεύγουσες προέβαλαν στο πλαίσιο της έγγραφης διαδικασίας.

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 123 Οι προσφεύγουσες διατυπώνουν τον δεύτερο αυτό λόγο σε δύο σκέλη. Κατ' αρχάς, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή δεν ειδοποίησε το οικείο κράτος μέλος για την κίνηση διαδικασίας καταργήσεως προκειμένου να του παράσχει τη δυνατότητα να λάβει θέση, όπως επιβάλλεται από την πρώτη περίπτωση του άρθρου 7 του κανονισμού 1116/88. Η διατύπωση αυτή είναι πολλώ μάλλον σημαντική καθόσον το άρθρο 45, παράγραφος 2, του κανονισμού 4028/86 προβλέπει ότι οι χρηματοοικονομικές συνέπειες από παρατυπίες ή αμέλειες βαρύνουν το κράτος μέλος, εφόσον καταλογίζονται στις διοικητικές υπηρεσίες και τους οργανισμούς του κράτους αυτού και, καθόσον, εν προκειμένω, η γνώμη της Ισπανικής Κυβερνήσεως για την κατάργηση της ενισχύσεως διαφέρει από τη γνώμη της Επιτροπής. Οι προσφεύγουσες προσθέτουν, κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, ότι από κανένα από τα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή δεν προκύπτει ότι τηρήθηκαν οι διατυπώσεις που αφορούν τη «γνώμη» του κράτους μέλους.

- 124 Κατόπιν, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι επίδικες αποφάσεις εκδόθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης, καθόσον η αιτιολογία της είναι ελλιπής, λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας του χρόνου που παρήλθε μέχρι την έκδοσή τους που είναι η ίδια για τις τέσσερις αποφάσεις, ενώ το μόνο συνδετικό στοιχείο μεταξύ των φακέλων αφορά έναν κοινό μέτοχο, ότι τα περιστατικά που δικαιολογούν την κατάργηση διαφέρουν σε κάθε περίπτωση κατά την Επιτροπή και ότι η αρμόδια ισπανική αρχή κατέληξε σε διαφορετικό συμπέρασμα για καθέναν από τους φακέλους.
- 125 Κατά τις προσφεύγουσες, η αιτιολογία αυτή είναι επιπλέον αόριστη και ασαφής. Αφενός, οι αιτιάσεις που διατυπώνονται κατά των προσφευγουσών ως προς τις διαφορές που διαπιστώθηκαν μεταξύ του ύψους της επενδύσεως που δηλώθηκε στα διάφορα σχέδια και του ποσού που πράγματι καταβλήθηκε δεν στηρίζονται σε αριθμητικά στοιχεία. Αφετέρου, οι παρατυπίες που η Επιτροπή διατείνεται ότι διαπίστωσε δεν διευκρινίζονται, οπότε είναι αδύνατο να εξακριβωθεί αν οι προμφοδοτήσεις ναυπηγήσεως πρέπει ή όχι να θεωρηθούν ως μέρος της καταβληθείσας τιμής και αν η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν μέσω συναλλαγματικών. Συναφώς, οι προσφεύγουσες υπενθυμίζουν ότι, καίτοι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να εκθέσει όλα τα πραγματικά και νομικά στοιχεία βάσει των οποίων κατέληξε στην έκδοση της αποφάσεώς της, στην αιτιολογία πρέπει τουλάχιστον να εμφανίζονται τα απαραίτητα στοιχεία. Προσθέτουν ακόμη ότι, στις επίδικες αποφάσεις, η Επιτροπή κάνει λόγο κατ' αρχάς για «παρατυπίες», κατόπιν δε για «εσκεμμένες και ουσιαστικές αναλήθειες» χωρίς να διευκρινίζει περαιτέρω τους λόγους που δικαιολογούν την τροποποίηση αυτή.
- 126 Κατά τις προσφεύγουσες, η αιτιολογία περιέχει επίσης ένα ανακριβές γεγονός και συνεπάγεται αδικαιολόγητη εκτίμηση άλλων περιστατικών. Συγκεκριμένα, αφενός, οι επίδικες αποφάσεις κάνουν λόγο για παρελκυστική στάση των προσφευγουσών κατά τον επί τόπου έλεγχο τον Μάρτιο του 1990, ενώ δεν υφίσταντο τα λογιστικά τους βιβλία και δεν έπρεπε να υφίστανται δυνάμει της ισπανικής νομοθεσίας περί λογιστικών βιβλίων, οι δε ελεγκτές ούτε καν το ανέφεραν στην έκθεσή τους, και, αφετέρου, διατυπώνονται αιτιάσεις περί εσκεμμένων και ουσιαστικών αναληθειών χωρίς να προσκομίζεται η παραμικρή απόδειξη.

- 127 Τέλος, οι επίδικες αποφάσεις πάσχουν από έλλειψη αιτιολογίας, καθόσον δεν αναφέρουν το νόμιμο έρεισμα που δικαιολογεί την έκδοσή τους, παρόλο που κάνουν λόγο για «σοβαρή παράβαση των προϋποθέσεων χορηγήσεως της επιδοτήσεως».
- 128 Η Επιτροπή απαντά, κατ' αρχάς, ότι οι ισπανικές αρχές πληροφορήθηκαν για τη διαδικασία καταργήσεως των ενισχύσεων και, ενδεχομένως, για την πρόθεσή της να διατάξει την επιστροφή τους και ότι, κατόπιν των επαφών που πραγματοποιήθηκαν, οι ίδιες αυτές αρχές διατύπωσαν τις παρατηρήσεις τους στην Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 1992 και τον Μάρτιο του 1993. Κατά συνέπεια, θεωρεί, αφενός, ότι τήρησε την υποχρέωσή της ειδοποιήσεως του κράτους μέλους και, αφετέρου, ότι το κράτος αυτό έλαβε θέση. Το γεγονός ότι η γνώμη του κράτους μέλους δεν συμπίπτει με την άποψη που διατύπωσε η Επιτροπή δεν ασκεί επιρροή και δεν μπορεί να την εμποδίσει από το να επιβάλει την τήρηση της κοινοτικής ρυθμίσεως και να προβεί στη δική της εκτίμηση των συγκεκριμένων περιστατικών, έστω και αν καταλήξει σε συμπέρασμα διαφορετικό από αυτό που δέχεται το κράτος μέλος. Κατά το στάδιο του υπομνήματος της ανταπαντήσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, όταν η εθνική αρχή που είναι αρμόδια στον τομέα της αλιείας είναι επίσης επιφορτισμένη με τη διαβίβαση των δικαιολογητικών, όπως συμβαίνει με την ισπανική Γενική Γραμματεία Αλιείας, η ειδοποίηση και η αίτηση παροχής γνώμης στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 7 του κανονισμού 1116/88 μπορεί να γίνουν με μία και την αυτή πράξη.
- 129 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι επίδικες αποφάσεις είναι επαρκώς αιτιολογημένες. Θεωρεί, πρώτον, ότι οι προσφεύγουσες συγχέουν επιχειρήματα που ανάγονται στον τύπο και συνδέονται με την αιτιολογία και επιχειρήματα που ανάγονται στην ουσία και συνδέονται με την προβαλλόμενη ανακρίβεια ορισμένων περιστατικών. Δεύτερον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 1984, 185/83, Rijksuniversiteit te Groningen, Συλλογή 1984, σ. 3623, της 15ης Μαΐου 1985, 3/84, Πατρινός κατά ΟΚΕ, Συλλογή 1985, σ. 1421, της 19ης Σεπτεμβρίου 1985, 172/83, Hoogovens Groep κατά Επιτροπής, και 172/83 και 226/83, Συλλογή 1985, σ. 2831, και της 26ης Ιουνίου 1986, 203/85, Nicolet Instrument, Συλλογή 1986, σ. 2049), η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως κρίνεται βάσει του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η απόφαση και, κατά συνέπεια, τα στοιχεία που έχουν ήδη γνωστοποιηθεί στις προσφεύγουσες δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνονται εκ νέου στην απόφαση. Επιπλέον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι διαφορές που διαπιστώθηκαν μεταξύ των δηλωθέντων ποσών και των ποσών που πράγματι καταβλήθηκαν αποδίδονται ακριβώς με αριθμητικά στοιχεία στην έκθεση ελέγχου στην οποία οι επίδικες αποφάσεις αναφέρονται ρητώς. Συναφώς, υπογραμμίζει ότι το γεγονός ότι στις αποφάσεις επαναλαμβάνονται τα αριθμητικά στοιχεία που αφορούν τις παρατυπίες ή αναφέρεται η έκθεση ελέγχου που ανακοινώθηκε

στις προσφεύγουσες δεν αποτελεί παρά μια επιλογή τεχνικής φύσεως, η οποία δεν έχει καμία σχέση με την τήρηση των δύο προϋποθέσεων στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνεται η αιτιολογία, δηλαδή να καθίσταται δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους θεσπίσεως της πράξεως και στο Πρωτοδικείο να ασκεί τον έλεγχό του.

- 130 Τέταρτον, η Επιτροπή θεωρεί ότι το επιχείρημα που αφορά τη μη αναφορά στο άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86 συμπύπτει με τον τρίτο λόγο. Κατά συνέπεια, παραπέμπει στα όσα εξέθεσε επί του λόγου αυτού.

— Κρίση του Πρωτοδικείου

- 131 Ενόψει του πρώτου σκέλους του δεύτερου λόγου, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει αν οι ενέργειες στις οποίες προέβη η Επιτροπή προς τις ισπανικές αρχές τον Νοέμβριο του 1992 και οι παρατηρήσεις που διατύπωσαν οι αρχές αυτές τον Δεκέμβριο 1992 και τον Μάρτιο του 1993 (βλ. ανωτέρω σκέψη 31) ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του άρθρου 7 του κανονισμού 1116/88.
- 132 Δυνάμει της πρώτης περιπτώσεως της διατάξεως αυτής, η Επιτροπή έπρεπε να ειδοποιήσει την Ισπανία για την πρόθεσή της να κινήσει τη διαδικασία καταργήσεως των ενισχύσεων και να της παράσχει τη δυνατότητα να λάβει θέση εν προκειμένω. Δυνάμει της δεύτερας περιπτώσεως, η Επιτροπή έπρεπε να συμβουλευθεί την αρμόδια ισπανική αρχή που ήταν επιφορτισμένη με τη διαβίβαση των δικαιολογητικών εγγράφων.
- 133 Ούτε από την πρώτη περίπτωση του άρθρου 7 του κανονισμού 1116/88 ούτε από οποιαδήποτε άλλη διάταξη του κανονισμού αυτού διευκρινίζεται ποια είναι η αρχή του οικείου κράτους μέλους που πρέπει να ειδοποιηθεί. Από το γράμμα του άρθρου 7 προκύπτει εντούτοις ότι η πρώτη και η δεύτερη περίπτωση δηλούν δύο διαφορετικά στάδια. Κατά την τέταρτη και την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1116/88, το αντικείμενο των δύο ενεργειών

είναι επίσης διαφορετικό. Πράγματι, το αντικείμενο της ανακοινώσεως στο οικείο κράτος μέλος είναι να καταστεί γνωστή η θέση του και να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα ενδεχομένων ελέγχων εκ μέρους της Επιτροπής ή κατόπιν πρωτοβουλίας της στους ενδιαφερομένους δικαιούχους, ενώ η αίτηση προς την αρμόδια εθνική αρχή για να διατυπώσει τη γνώμη της αποσκοπεί να ελέγξει η αρχή αυτή αν έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις και να της ζητηθεί ενδεχομένως να διαβιβάσει νέα δικαιολογητικά.

134 Επιπλέον, καμία διάταξη δεν επιτρέπει να συναχθεί από το άρθρο 7 του κανονισμού 1116/88, αφενός, ότι τα κρατικά όργανα στα οποία αναφέρονται οι δύο πρώτες περιπτώσεις της διατάξεως αυτής πρέπει να είναι διαφορετικά και, αφετέρου, ότι η εθνική αρχή που είναι αρμόδια για τη διαβίβαση των δικαιολογητικών δεν μπορεί επίσης να είναι η εθνική αρχή που είναι επιφορτισμένη να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή τη γνώμη του οικείου κράτους μέλους. Το άρθρο 7 του κανονισμού 1116/88 δεν κάνει επομένως καμία αποκλειστική κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων οργάνων του ίδιου κράτους μέλους.

135 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, αφενός, στις τέσσερις υποθέσεις, η Επιτροπή ρώτησε, τον Νοέμβριο του 1992, τη Γενική Γραμματεία Αλιείας του ισπανικού Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων για την ενδεχόμενη κατάργηση των κοινοτικών συνδρομών. Στις 16 Δεκεμβρίου 1992, ο γενικός διευθυντής των διαρθρώσεων αλιείας της Γενικής Διευθύνσεως Αλιείας της απέστειλε σχετικό έγγραφο. Στις 9 Μαρτίου 1993, ο ίδιος γενικός διευθυντής διαβίβασε νέες παρατηρήσεις στην Επιτροπή. Εξάλλου, η Επιτροπή έστειλε στην εν λόγω ισπανική διοίκηση αντίγραφο των εγγράφων που είχε απευθύνει στις προσφεύγουσες στις 8 Ιουνίου 1993.

136 Αφετέρου, από τις δικογραφίες προκύπτει ότι οι επαφές που διατηρούσε η Επιτροπή με την Ισπανία διεξήγοντο πάντοτε μέσω του γενικού διευθυντή των διαρθρώσεων της αλιείας. Επομένως, φαίνεται λογικό ότι η Επιτροπή ενημέρωνε την Ισπανία μέσω αυτού του κατ' εξοχήν ενδεδειγμένου ενδιαμέσου προσώπου και ζήτησε ομοίως πληροφορίες από αυτόν υπό την ιδιότητά του ως αρχής επιφορτισμένης να διαβιβάζει τα δικαιολογητικά, επειδή πρόκειται για τη μόνη εθνική αρχή που ενδιαφέρεται για τους φακέλους.

- 137 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να τονισθεί ότι οι προσφεύγουσες δεν διευκρίνισαν ποιες θα έπρεπε να είναι, κατ' αυτές, οι αρχές του οικείου κράτους μέλους τις οποίες θα έπρεπε να ειδοποιήσει η Επιτροπή για να έχει ενεργήσει σύμφωνα με την επιταγή του άρθρου 7 του κανονισμού 1116/88. Ούτε υποστήριξαν ότι ο γενικός διευθυντής των διαρθρώσεων της αλιείας δεν ήταν εξουσιοδοτημένος να ενεργεί εξ ονόματος της Ισπανίας στις τέσσερις αυτές υποθέσεις.
- 138 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, εφόσον το κράτος μέλος είχε ειδοποιηθεί και έλαβε θέση και η αρμόδια εθνική αρχή που ήταν επιφορτισμένη με τη διαβίβαση των δικαιολογητικών εγγράφων ερωτήθηκε, έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις των δύο πρώτων περιπτώσεων του άρθρου 7 του κανονισμού 1116/88, έστω και αν, από οργανωτικής απόψεως, η εθνική διοικητική αρχή που παρεμβαίνει είναι η ίδια και στις δύο περιπτώσεις. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου.
- 139 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 190, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει εκ προοιμίου ότι ενδείκνυται να εξετάσει αργότερα, στο πλαίσιο του τρίτου λόγου που αφορά ακριβώς αυτό το ζήτημα, την προβαλλόμενη ανεπάρκεια του νομίμου ερεϊσματος των επίδικων αποφάσεων που παρέχει ο κανονισμός 4028/86.
- 140 Ως προς τα άλλα επιχειρήματα που προβάλλουν οι προσφεύγουσες, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, αφενός, δυνάμει του άρθρου 190 της Συνθήκης, από την αιτιολογία μιας πράξεως πρέπει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εκδίδει την προσβαλλόμενη πράξη κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου για να προασπίσουν τα δικαιώματά τους και στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του και, αφετέρου, ότι η έκταση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως κρίνεται βάσει των συμφραζομένων της (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψη 15, και της 23ης Φεβρουαρίου 1978, 92/77, An Bord Baine, Συλλογή τόμος 1978, σ. 209, σκέψεις 36 και 37).

- 141 Πρέπει επομένως να εξετασθεί αν, στις υπό κρίση περιπτώσεις, οι μορφές που διατυπώνουν οι προσφεύγουσες ως προς την αιτιολογία των επίδικων αποφάσεων καθιστούν δυνατό ή όχι να αποδειχθεί ότι από την αιτιολογία αυτή δεν εμφανίζεται σαφώς και απεριφράστως η συλλογιστική της Επιτροπής.
- 142 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι στις επίδικες αποφάσεις εκτίθενται οι τρεις κύριοι λόγοι που δικαιολογούν, κατά την Επιτροπή, την κατάργηση των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών και, ενδεχομένως, την επιστροφή τους, όπως το Πρωτοδικείο υπογράμμισε ανωτέρω στη σκέψη 77. Επιπλέον, οι επίδικες αποφάσεις παραπέμπουν ρητώς στην έκθεση ελέγχου και εμφανίζουν ότι η έκθεση αυτή διαβιβάστηκε στις προσφεύγουσες και στον Ισπανό γενικό γραμματέα αλιείας.
- 143 Το Πρωτοδικείο θεωρεί, κατά συνέπεια, ότι στην αιτιολογία των επίδικων αποφάσεων εμφανίζεται σαφώς και απεριφράστως η συλλογιστική που ακολούθησε η Επιτροπή για να αποφασίσει την κατάργηση των τεσσάρων κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών.
- 144 Η αιτιολογία αυτή δεν μπορεί επίσης να θεωρηθεί ανεπαρκής συνεπεία του γεγονότος ότι δεν επαναλαμβάνονται σ' αυτήν τα αριθμητικά στοιχεία που καθιστούν δυνατό να διαπιστωθεί η ύπαρξη των παρατυπιών που προσάπτονται στις προσφεύγουσες. Πράγματι, η ρητή παραπομπή στην έκθεση ελέγχου, την οποία διαθέτουν οι προσφεύγουσες, πρέπει να θεωρηθεί συναφώς επαρκής. Επιπλέον, πρέπει να τονισθεί ότι η μη αναφορά στην τύχη που επιφυλάχθηκε στην εθνική προμодότηση ναυπηγήσεως και στις συναλλαγματικές δεν μπορεί να αποκρύψει τη συλλογιστική της Επιτροπής.
- 145 Επιπλέον, το γεγονός ότι οι αιτιολογικές σκέψεις είναι τυπικά πανομοιότυπες στις τέσσερις υπό κρίση περιπτώσεις δεν επηρεάζει την επάρκεια της

αιτιολογίας, διότι, αφενός, οι αιτιολογικές αυτές σκέψεις παραπέμπουν σε συγκεκριμένα δεδομένα που αφορούν συγκεκριμένα καθεμία από τις προσφεύγουσες και, αφετέρου, η συμπεριφορά που τήρησαν οι προσφεύγουσες σε καθεμία υπόθεση μπορεί να χαρακτηριστεί παρόμοια, μάλιστα δε πανομοιότυπη.

146 Εξάλλου, όσον αφορά την προβαλλόμενη έλλειψη αναφοράς στο νόμιμο έρεισμα των επίδικων αποφάσεων, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι στις αποφάσεις αυτές αναφέρονται ρητώς οι εφαρμοστέοι εν προκειμένω κανονισμοί (4028/86 και 1116/88), πριν μνημονευθεί ειδικότερα η παράβαση του άρθρου 46, παράγραφος 2, του κανονισμού 4028/86 και των προϋποθέσεων χορηγήσεως της ενισχύσεως. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν στο κείμενο των επίδικων αποφάσεων δεν μνημονεύεται το ίδιο το άρθρο 44 του κανονισμού 4028/86, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, ενόψει των περιστάσεων, η παραπομπή στην κοινοτική ρύθμιση, ιδίως δε στον κανονισμό 4028/86, αρκεί προς τούτο.

147 Η έλλειψη μνείας της διατάξεως αυτής δεν μπορεί επομένως να αποκρύψει ή να καταστήσει συγκεχυμένη και διφορούμενη τη συλλογιστική της Επιτροπής. Το Πρωτοδικείο οφείλει επίσης να υπενθυμίσει ότι η αιτιολογική σκέψη που στηρίζεται στην παρελκυστική στάση των προσφευγουσών κατά τον επί τόπου έλεγχο δεν πάσχει οποιαδήποτε πλάνη εκτιμήσεως, όπως προεκτέθηκε στις σκέψεις 113 έως 115. Για όλους αυτούς τους λόγους, το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου πρέπει να απορριφθεί.

148 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών, η έκθεση ελέγχου περιλαμβάνει επαρκή αριθμό στοιχείων που καθιστούν δυνατό να αποδειχθεί ότι τα έγγραφα που υποβλήθηκαν από τις προσφεύγουσες στο πλαίσιο της χορηγήσεως και της πληρωμής των κοινοτικών συνδρομών δεν έχουν σύννομο περιεχόμενο που μπορεί να χαρακτηριστεί ως περίπτωση εσκεμμένων και ουσιώδων αναληθειών (βλ. ανωτέρω σκέψεις 77 έως 114). Αντιθέτως, έχει σημασία να τονισθεί ότι οι προσφεύγουσες δεν μπόρεσαν να δικαιολογήσουν, μέσω αποδεικτικών εγγράφων, τις διαφορές που διαπιστώθηκαν με την έκθεση ελέγχου μεταξύ των δηλωθέντων ποσών και των ποσών που πράγματι καταβλήθηκαν.

Τρίτος και τέταρτος λόγος: επικουρικός και συμπληρωματικός, παράβαση του κανονισμού 4028/86 και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 149 Ο τρίτος λόγος αντιστοιχεί εν μέρει σ' ένα από τα επιχειρήματα που διατυπώθηκαν με το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου αναφορικά με την παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως των επίδικων αποφάσεων και, επίσης, εν μέρει, προς τον τέταρτο λόγο. Επομένως, πρέπει να εξετασθούν από κοινού ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος που προβάλλονται προς στήριξη της προσφυγής ακυρώσεως.
- 150 Συγκεκριμένα, οι προσφεύγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν στήριξε τις αποφάσεις της σε μια από τις περιπτώσεις που αφορά το άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86, οι οποίες είναι οι μόνες που μπορούν να δικαιολογήσουν την έκδοση αποφάσεως περί καταργήσεως κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής. Η παράβαση του άρθρου 46 του κανονισμού 4028/86, στην οποία αναφέρονται οι επίδικες αποφάσεις, δεν μπορεί να έχει ως κύρωση την έκδοση αποφάσεως περί ανακτήσεως, η δε έλλειψη ερείσματος των αποφάσεων περί χορηγήσεως και πληρωμής δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια παρά την ανάκτηση των αποφάσεων αυτών. Κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, οι προσφεύγουσες προσθέτουν ακόμη ότι η κατάργηση των συνδρομών συνιστά έμμεση διοικητική κύρωση μη προβλεπόμενη από την κοινοτική νομοθεσία, καθόσον η Επιτροπή υπερέβη τις εξουσίες που της παρέχονται με τον κανονισμό 4028/86.
- 151 Εξάλλου, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι, ακόμη και αν έπρεπε να θεωρηθεί ότι οι επίδικες αποφάσεις στηρίζονται στο άρθρο 44 του κανονισμού 4028/86, οι προβαλλόμενες παρατυπίες δεν καθιστούν δυνατή, βάσει αυτής της διατάξεως, την κατάργηση των χορηγηθεισών ενισχύσεων στο σύνολό τους, χωρίς αυτό να συνεπάγεται παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Κατά τις προσφεύγουσες, η κατάργηση των ενισχύσεων συνιστά τη μέγιστη κύρωση που προβλέπεται στο άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86, η οποία πρέπει να επιβάλλεται εφόσον συντρέχει η τελευταία περίπτωση που αφορά η διάταξη αυτή, δηλαδή η περίπτωση κατά την οποία το σκάφος δεν έχει ναυπηγηθεί. Όμως, κατά τις προσφεύγουσες, τα τέσσερα εν λόγω σκάφη ναυπηγήθηκαν τηρηθέντων των ειδικών όρων που περιέχονται στα διάφορα σχέδια και τα τέσσερα αυτά σκάφη εξακολουθούν εξάλλου να αποτελούν

αντικείμενο εκμεταλλεύσεως μέχρι σήμερα. Η αντίδραση της Επιτροπής είναι, κατά συνέπεια, δυσανάλογη και θα μπορούσε μάλιστα να θεωρηθεί ως αντίθετη προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, αν ήταν δυνατό να αποδειχθεί ότι η Επιτροπή δεν εφάρμοσε πανομοιότυπα μέτρα για τα άλλα σχέδια που μνημονεύονται στην έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 3/93, που αφορά την εφαρμογή του κανονισμού 4028/86 και στην οποία γίνεται λόγος για παραβάσεις και παρατυπίες πολύ πιο πρόδηλες από αυτές που προβάλλονται έναντι των προσφευγουσών.

152 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν επίσης ότι η νομολογία του Δικαστηρίου (αποφάσεις της 24ης Σεπτεμβρίου 1985, 181/84, Man (Sugar), Συλλογή 1985, σ. 2889, και της 27ης Νοεμβρίου 1986, 21/85, Maas, Συλλογή 1986, σ. 3537) διακρίνει μεταξύ των κυρώσεων που επιβάλλονται ανάλογα με το αν αφορούν τη μη τήρηση μιας κύριας υποχρεώσεως ή τη μη τήρηση μιας παρεπόμενης υποχρεώσεως. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η κύρια υποχρέωση συνίσταται στη ναυπήγηση σκάφους, μόνον η μη τήρησή της μπορεί να επιφέρει την επιβολή της μέγιστης κυρώσεως που συνίσταται στην κατάργηση της χορηγηθείσας ενισχύσεως. Η επιβολή της κυρώσεως αυτής σε φερόμενες παρατυπίες διοικητικής φύσεως, που δεν συνιστούν παρά παράβαση παρεπόμενης υποχρεώσεως, συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

153 Η Επιτροπή απαντά, πρώτον, ότι οι επίδικες αποφάσεις στηρίζονται σαφώς στο άρθρο 44, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 4028/86. Επιπλέον, η Επιτροπή αναφέρεται στη γενική αρχή της αναζητήσεως αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, η οποία έχει εφαρμογή οσάκις το ποσό που αναφέρεται στο αρχικό σχέδιο και στην αίτηση πληρωμής είναι ανώτερο του ποσού που πράγματι δαπανήθηκε, πράγμα που συμβαίνει εν προκειμένω. Κατά την Επιτροπή, η υιοθέτηση της απόψεως που υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες θα ισοδυναμούσε με το να εμποδίζεται η Επιτροπή να ανακτά μια επιδότηση η καταβολή της οποίας επιτεύχθηκε δολίως μέσω ψευδών δηλώσεων, εφόσον η περίπτωση αυτή δεν προβλέπεται ρητώς στο άρθρο 44 του κανονισμού 4028/86.

154 Δεύτερον, η Επιτροπή προβάλλει ότι οι προσφεύγουσες παρέστησαν εκ προθέσεως ψευδώς το ύψος των επενδύσεων για τις οποίες ζητήθηκαν οι ενισχύσεις, προσκομίζοντας έγγραφα που δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα προκειμένου να λάβουν μεγαλύτερη επιδότηση από αυτήν που edικαιοδογείτο και σε χρονικό σημείο προγενέστερο αυτού που edικαιοδογείτο. Ενόψει μιας τέτοιας συμπεριφοράς, η απλή μείωση των ενισχύσεων, κατ' αναλογία προς τις διαπιστωθείσες ανακρίβειες, συνιστά πρόσκληση για τη διάπραξη απάτης.

Πράγματι, ενόψει της αδυναμίας να ελεγχθούν όλες οι υποβληθείσες αιτήσεις, η ακρίβεια των δηλώσεων αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του συστήματος των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών. Κατά συνέπεια, η πλήρης κατάργηση των συνδρομών αυτών αποτελεί τη μόνη κατάλληλη και αναγκαία απάντηση για την πραγματοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού, δηλαδή ότι μόνον οι ενισχύσεις που δικαιολογούνται πρέπει να χορηγούνται και να καταβάλλονται. Επιπλέον, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι δεσμεύεται από την υποχρέωση διασφάλισης της ακριβοδίκαιης εξετάσεως των αιτήσεων συνδρομών που της υποβάλλονται, διότι το ποσό στο οποίο αντιστοιχούν οι αιτήσεις αυτές υπερβαίνει κατά πολύ τους πόρους προϋπολογισμού που μπορεί να διαθέσει εν προκειμένω.

— Κρίση του Πρωτοδικείου

- 155 Πρώτον, πρέπει να εξετασθεί το περιεχόμενο του άρθρου 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η διάταξη αυτή προβλέπει ιδίως ότι η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει την κατάργηση κοινοτικής συνδρομής «εάν δεν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις που επιβλήθηκαν». Η διάταξη αυτή δεν περιορίζει τα είδη των προϋποθέσεων που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη, διότι δεν παρέχει καμία διευκρίνιση όσον αφορά τη φύση των εν λόγω προϋποθέσεων. Επιπλέον, γίνεται ρητώς παραπομπή στις «οικονομικές ή άλλες προϋποθέσεις που επιβάλλονται για κάθε σχέδιο» στο πρώτο μέρος της ίδιας αυτής διατάξεως. Όλες οι προϋποθέσεις, είτε τεχνικής είτε χρηματοδοτικής φύσεως ή σχετικές με την προθεσμία, καλύπτονται επομένως από τη φράση αυτή.
- 156 Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Επιτροπή εξέδωσε τις επίδικες αποφάσεις διότι ιδίως προσήπτε στις προσφεύγουσες ότι δεν είχαν τηρήσει τις προϋποθέσεις χορηγήσεως και πληρωμής των συνδρομών, με άλλα λόγια τις χρηματοδοτικές προϋποθέσεις. Κατά συνέπεια, από τις επίδικες αποφάσεις προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς τις στήριξε στο άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86.
- 157 Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να δεχθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι μόνον η ανάκτηση των αποφάσεων περί χορηγήσεως και πληρωμής μπορούσε να αποφασιστεί, εφόσον η Επιτροπή προσήπτε στις προσφεύγουσες την παράβαση των προϋποθέσεων χορηγήσεως και

πληρωμής των συνδρομών. Πράγματι, διαπιστώνεται ότι ο κανονισμός 4028/86 δεν περιέχει καμία ειδική διάταξη προβλέπουσα την ανάκτηση των αποφάσεων χορηγήσεως και πληρωμής κοινοτικών συνδρομών, όταν προκύπτει ότι οι αποφάσεις αυτές εκδόθηκαν βάσει ανακριβών στοιχείων.

- 158 Κατά συνέπεια, η προτεινόμενη από τις προσφεύγουσες λύση της ανακλήσεως δεν καθιστά δυνατό να δοθεί απάντηση στην προταθείσα από τις προσφεύγουσες ένσταση ότι οι επιδικες αποφάσεις δεν έχουν νόμιμο έρεισμα και, κατά συνέπεια, δεν μπορούσαν να εκδοθούν. Επιπλέον, πρέπει να τονισθεί ότι, αν η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να καταργήσει τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν βάσει ανακριβών στοιχείων, δεδομένου ότι δεν υφίσταται ειδική διαδικασία ανακλήσεως σε τέτοιες περιπτώσεις, οι παράτυπες ενέργειες των δικαιούχων κοινοτικών επιδοτήσεων ουδέποτε θα μπορούσαν να επισύρουν κυρώσεις. Εν πάση περιπτώσει, το Πρωτοδικείο οφείλει να επισημάνει ότι, όσον αφορά τον δικαιούχο κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής, το αποτέλεσμα της καταργήσεως της συνδρομής είναι πανομοιότυπο προς το αποτέλεσμα της ανακλήσεως της αποφάσεως περί χορηγήσεως της συνδρομής.
- 159 Τέλος, ούτε μπορεί να υποστηριχθεί ότι το άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86 προβλέπει την κύρωση που συνίσταται στην κατάργηση της ενισχύσεως μόνο στην περίπτωση κατά την οποία το σχέδιο δεν πραγματοποιήθηκε. Πράγματι, η διάταξη αυτή δεν προβλέπει ότι οι κυρώσεις της αναστολής, μειώσεως ή καταργήσεως κοινοτικής συνδρομής εφαρμόζονται αποκλειστικώς στη μία ή την άλλη από τις περιπτώσεις στις οποίες αναφέρεται. Επομένως, δεν χρειάζεται να γίνει διάκριση όσον αφορά τη βαρύτητα της κυρώσεως που επιβάλλεται στις περιπτώσεις που αφορά η διάταξη αυτή, εφόσον μια τέτοια διάκριση δεν την προβλέπει.
- 160 Δεύτερον, το Πρωτοδικείο οφείλει να αποφανθεί επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας. Κατ' αρχάς, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, ενόψει της ίδιας της φύσεως των χρηματοδοτικών συνδρομών που χορηγεί η Κοινότητα, η υποχρέωση τηρήσεως των χρηματοδοτικών προϋποθέσεων της επενδύσεως, όπως αναφέρονται στην απόφαση χορηγήσεως, συνιστά, όπως ακριβώς και η υποχρέωση της υλικής εκτελέσεως της επενδύσεως, μια από τις ουσιώδεις δεσμεύσεις του δικαιούχου και, για τον λόγο αυτό, αποτελεί προϋπόθεση της κοινοτικής συνδρομής.

161 Ακολούθως, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι το σύστημα επιδοτήσεων που έχει δημιουργηθεί με την κοινοτική ρύθμιση στηρίζεται ιδίως στην εκπλήρωση από τον δικαιούχο μιας σειράς υποχρεώσεων, πράγμα που του παρέχει δικαίωμα για την είσπραξη της προβλεπόμενης συνδρομής. Αν ο δικαιούχος δεν εκπληρώσει όλες αυτές τις υποχρεώσεις, το άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86 επιτρέπει στην Επιτροπή να επανεξετάσει την έκταση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει δυνάμει της αποφάσεως χορηγήσεως. Εν προκειμένω, στις επίδικες αποφάσεις, η Επιτροπή εξέθεσε ότι «ο ψευδής, εσκεμμένος και ουσιώδης χαρακτήρας των δηλώσεων του δικαιούχου, οι οποίες αποτελούν την αιτία της χορηγήσεως και της καταβολής της χρηματοδοτικής συνδρομής, έχει ως συνέπεια ότι καθιστά άνευ ερείσματος την απόφαση χορηγήσεως και καταβολής (και) ότι οι παρατυπίες που εκτίθενται (στην σκέψη 77 ανωτέρω), και που συνίστανται στην υποβολή δηλώσεων και την προσκόμιση λογιστικών εγγράφων που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, συνιστούν επίσης σοβαρή παράβαση των προϋποθέσεων χορηγήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής και της επιτεύξεως της πληρωμής, που προβλέπονται από την κοινοτική ρύθμιση, ειδικότερα από τους κανονισμούς 4028/86, προαναφερθέντα, 970/87, που θεσπίζει μεταβατικές διατάξεις και λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 4028/86 του Συμβουλίου, όσον αφορά τα μέτρα αναδιάρθρωσης και ανανέωσης του αλιευτικού στόλου, ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας και διευθέτησης της παράκτιας ζώνης, ειδικότερα του άρθρου 1 και των παραρτημάτων του κανονισμού αυτού, ως προς το κόστος των επενδύσεων, και 1116/88, σχετικά με τις λεπτομέρειες εκτέλεσης των αποφάσεων χορήγησης συνδρομών για σχέδια που αφορούν κοινοτικά μέτρα βελτίωσης και αναδιάρθρωσης των δομών του τομέα της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της διευθέτησης της παράκτιας ζώνης, ιδίως των άρθρων 3, 4 και 5 των παραρτημάτων του κανονισμού αυτού που αφορούν την αίτηση και την αιτιολόγηση των πληρωμών στην απόφαση χορηγήσεως». Η Επιτροπή θεώρησε επομένως ότι, «υπό τις συνθήκες αυτές, η πλήρης κατάργηση των κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών αποτελεί μέτρο ανάλογο προς τη βαρύτητα των παραβάσεων».

162 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι από την εξέταση του πρώτου λόγου των υπό κρίση προσφυγών προκύπτει ότι το δηλωθέν ύψος της επενδύσεως κατά την υποβολή της αιτήσεως πληρωμής δεν αντιστοιχεί προς το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε κατά το χρονικό αυτό σημείο (βλ. ανωτέρω σκέψεις 78 έως 96), ότι ούτε το δηλωθέν ύψος της επενδύσεως κατά την υποβολή της αιτήσεως πληρωμής αντιστοιχεί στο ποσό των δαπανών που πράγματι είχαν πληρωθεί κατά το χρονικό σημείο της πραγματοποίησής του λογιστικού ελέγχου (βλ. ανωτέρω σκέψεις 97 έως 111) και ότι οι προσφεύγουσες δεν επέδειξαν την πλέον στοιχειώδη επιμέλεια κατά τον επί τόπου έλεγχο τον Μάρτιο του 1990 (βλ. ανωτέρω σκέψεις 113 έως 115).

163 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, στις υπό κρίση περιπτώσεις, η παράλειψη τηρήσεως των υποχρεώσεων που υπείχαν οι προσφεύγουσες ήταν τόσο σημαντική ώστε η Επιτροπή ευλόγως έκρινε ότι οποιαδήποτε άλλη κύρωση πλην της καταργήσεως, μεταξύ αυτών που αναφέρονται στο άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 4028/86, θα ενείχε τον κίνδυνο να αποτελέσει πρόκληση για τη διάπραξη απάτης, καθόσον οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα έμπαιναν στον πειρασμό να αυξάνουν τεχνητά το ύψος της επενδύσεως που δηλώνουν στην αίτησή τους χορηγήσεως προκειμένου να λάβουν υψηλότερη κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή με μόνη αρνητική συνέπεια να μειωθεί η συνδρομή αυτή μέχρι του αντίστοιχου μέρους της υπερτιμήσεως της επενδύσεως σύμφωνα με τον προγραμματισμό της που εμφανίζεται στην αίτηση χορηγήσεως. Κατά συνέπεια, οι προβαλλόμενες παραβιάσεις της αρχής της αναλογικότητας δεν αποδείχθηκαν.

164 Τέλος, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να δεχθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Πράγματι, πρέπει κατ' αρχάς να τονισθεί ότι από την εξέταση των δύο πρώτων λόγων διαπιστώθηκε πράγματι ότι οι προσφεύγουσες διέπραξαν σοβαρές παρατυπίες κατά την εφαρμογή της κοινοτικής ρυθμίσεως, οπότε δεν μπορούν να επικαλεστούν το γεγονός ότι διέπραξαν ήσσονος, κατ' αυτές, σημασίας παρατυπίες προκειμένου να υποστηρίξουν ότι παραβιάστηκε η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Στη συνέχεια, πρέπει να υπομνησθεί ότι, για να υφίσταται παραβίαση της αρχής αυτής, πρέπει παρόμοιες καταστάσεις να έχουν αντιμετωπισθεί κατά διαφορετικό τρόπο χωρίς αυτό να δικαιολογείται αντικειμενικώς. Όμως, στις υπό κρίση περιπτώσεις πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι προσφεύγουσες δεν ανέφεραν κατά τί η κατάστασή τους ήταν παρόμοια προς την κατάσταση των δικαιούχων κοινοτικών χρηματοδοτικών συνδρομών που αναφέρονται στην έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου την οποία παραθέτουν. Τέλος, δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να προβεί σε εξέταση παρόμοια προς αυτήν που προέβη για τις υπό κρίση περιπτώσεις για να εξακριβώσει, αφενός, αν οι μομφές που διατυπώνονται αορίστως στις περιπτώσεις που επικαλούνται οι προσφεύγουσες είναι ή όχι παρόμοιες με τις παρατυπίες που αυτές διέπραξαν και, αφετέρου, αν οι μομφές αυτές είναι βάσιμες.

165 Για όλους αυτούς τους λόγους, ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος πρέπει να απορριφθούν.

Πέμπτος λόγος: επικουρικώς και συμπληρωματικώς, κατάχρηση εξουσίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- ¹⁶⁶ Κατά τις προσφεύγουσες, η Επιτροπή ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας, προσπαθώντας, μέσω των επίδικων αποφάσεων, να υλοποιήσει μια σύσταση που διατύπωσε το Ελεγκτικό Συνέδριο με την έκθεσή του 3/93, η οποία αποσκοπεί στην παρεμπόδιση της ταχείας μεταπωλήσεως σκαφών που ναυπηγούνται μέσω κοινοτικών πόρων, είτε αυτά μεταπωλούνται εκτός ή εντός της Κοινότητας. Εντούτοις, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η κύρωση για την πώληση εντός της Κοινότητας, απολύτως θεμιτή από την άποψη της εφαρμοστέας ρυθμίσεως, δεν είναι δυνατή παρά μόνο με τη θέσπιση νέων νομοθετικών μέτρων που τροποποιούν το ισχύον σύστημα.
- ¹⁶⁷ Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι προσφεύγουσες δεν προβάλλουν κανένα επιχείρημα ικανό να στηρίξει τους σχετικούς ισχυρισμούς τους.

— Κρίση του Πρωτοδικείου

- ¹⁶⁸ Πρέπει να υπομνησθεί ότι η έννοια της καταχρήσεως εξουσίας έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο στο κοινοτικό δίκαιο και αφορά την κατάσταση κατά την οποία μια διοικητική αρχή χρησιμοποιεί τις εξουσίες της για σκοπό διαφορετικό από αυτόν για τον οποίο της έχουν παρασχεθεί. Κατά πάγια σχετική νομολογία, μια απόφαση πάσχει κατάχρηση εξουσίας όταν, βάσει αντικειμενικών, ουσιωδών και συγκλινουσών ενδείξεων, έχει εκδοθεί προς επίτευξη σκοπών ξένων προς αυτούς που αναφέρει (βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Νοεμβρίου 1991, T-146/89, Williams κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1991, σ. II-1293, σκέψεις 87 και 88, καθώς και την παρατιθέμενη νομολογία).

- 169 Εντούτοις, στην υπό κρίση περίπτωση, από τα στοιχεία που προβάλλουν οι προσφεύγουσες προς στήριξη του πέμπτου αυτού λόγου δεν καθίσταται δυνατό να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή επιδίωξε σκοπό διαφορετικό από τον σκοπό της επιβολής κυρώσεως για τις διαπιστωθείσες παρατυπίες στο πλαίσιο του κοινοτικού συστήματος επιδοτήσεων για τη ναυπήγηση ενός αλιευτικού σκάφους. Από το ότι όλες οι προσφεύγουσες μεταπώλησαν το σκάφος τους και από το γεγονός ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο προτείνει, σε μια ετήσια έκθεση, προσαρμογή της εν λόγω ρυθμίσεως προς αποφυγή τέτοιου είδους μεταπωλήσεων δεν μπορεί να συναχθεί ότι η Επιτροπή άσκησε καταχρηστικώς τις εξουσίες που της έχουν παρασχεθεί από τη ρύθμιση αυτή προς επιβολή κυρώσεων για τέτοιου είδους πωλήσεις.
- 170 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι ο σκοπός που πράγματι επιδίωκε η Επιτροπή ήταν η επιβολή κυρώσεων για την πώληση των σκαφών η ναυπήγηση των οποίων έτυχε ενισχύσεως εκ μέρους της Κοινότητας. Για τον λόγο αυτό, ο πέμπτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.
- 171 Επομένως, οι προσφυγές ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Ως προς την αγωγή αποζημιώσεως

Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Επί του παραδεκτού

- 172 Η Επιτροπή προτείνει ένσταση απαραδέκτου όσον αφορά τμήμα του αντικειμένου της αγωγής, καθόσον ζητείται αποκατάσταση ζημίας που αντιστοιχεί ακριβώς στο ποσό της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής που χορηγήθηκε με την απόφαση C(89) 545/01 της 26ης Απριλίου 1989. Η Επιτροπή προσάπτει στην προσφεύγουσα IPC ότι ενήργησε κατά κατάχρηση διαδικασίας ασκώντας

αγωγή αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, ενώ τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα είναι πανομοιότυπα με αυτά που θα μπορούσε να επιτύχει στο πλαίσιο προσφυγής κατά παραλείψεως βάσει του άρθρου 175, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης.

- 173 Η ενάγουσα IPC αντικρούει το απαράδεκτο αυτού του τμήματος του αντικειμένου της αγωγής της, ισχυριζόμενη, αφενός, ότι τα έννομα αποτελέσματα της προσφυγής κατά παραλείψεως και της αγωγής αποζημιώσεως δεν ταυτίζονται εν προκειμένω και, αφετέρου, ότι η πληρωμή της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής δεν συνιστά αυτοτελές μέρος της αποφάσεως περί χορηγήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής, που εξέδωσε η Επιτροπή στις 26 Απριλίου 1989. Κατά την ενάγουσα IPC, η πληρωμή κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής, χορηγούμενης από την Επιτροπή, δεν πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις βάσει των οποίων μπορεί να διαπιστωθεί ότι πρόκειται για απόφαση και συνιστά απλώς εκτελεστική πράξη κατά της οποίας δεν μπορεί να ασκηθεί προσφυγή κατά παραλείψεως.

Επί της ουσίας

— Παράνομη συμπεριφορά

- 174 Η ενάγουσα IPC υποστηρίζει ότι η Επιτροπή συμπεριφέρθηκε παρανόμως και κατά τρόπο που συνιστά πταίσμα στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που προηγήθηκε της ασκήσεως της παρούσας αγωγής. Πρώτον, η ενάγουσα IPC προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν τήρησε, κατά την περίοδο μεταξύ της 31ης Μαρτίου 1990 (επί τόπου έλεγχο) και της 8ης Ιουνίου 1993 (έγγραφο της Επιτροπής), στάση σύμφωνη προς την ισχύουσα κοινοτική ρύθμιση, δυνάμει της οποίας η Επιτροπή υποχρεούνταν είτε να πληρώσει το ποσό της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής είτε να αποφασίσει την αναστολή, τη μείωση ή την κατάργηση της πληρωμής της συνδρομής αυτής. Πράγματι, η ενάγουσα IPC διαπιστώνει ότι κατά τη διάρκεια του χρονικού αυτού διαστήματος η Επιτροπή ούτε πλήρωσε την κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή ούτε κίνησε καμία από τις διαδικασίες του άρθρου 44 του κανονισμού 4028/86.

- 175 Κατά την ενάγουσα IPC, η στάση που τήρησε η Επιτροπή είχε πράγματι ως αποτέλεσμα να παραταθεί αδικαιολογήτως η προθεσμία εξετάσεως του φακέλου (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Μαΐου 1978, 83/76, 4/77, 15/77 και 40/77, HNL κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 381, και της 26ης Ιουνίου 1990, C-152/88, Sofrimport κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-2477) και να παραβιαστούν ορισμένες αρχές των οποίων γίνεται επίκληση στο πλαίσιο της προσφυγής της ακυρώσεως που εξετάστηκε ανωτέρω.
- 176 Η ενάγουσα IPC αρνείται ότι παρενέβαλε εμπόδια στις ενέργειες της Επιτροπής κατά την επίσκεψη επί τόπου των υπαλλήλων της τον Μάρτιο του 1990 και υποστηρίζει ότι ενδεχόμενη παρεμπόδιση του επί τόπου ελέγχου δεν μπορεί να αποτελέσει την κύρια αιτία του γεγονότος ότι, τρία έτη αργότερα, η Επιτροπή δεν έχει ακόμη καταβάλει την κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή ούτε γνωστοποίησε στην ενάγουσα IPC την κίνηση μιας από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 44 του κανονισμού 4028/86.
- 177 Επιπλέον, απορρίπτει τη διευκρίνιση της Επιτροπής ότι η συμπεριφορά της απορρέει από μια απόφαση «προσωρινού παγώματος» της πληρωμής της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής, διότι η διαδικασία του «προσωρινού παγώματος» δεν στηρίζεται σε καμία νομική βάση. Κατά την ενάγουσα IPC, η αποδοχή της απόψεως της Επιτροπής ως προς το σημείο αυτό θα ισοδυναμούσε με στέρηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 44 του κανονισμού 4028/86 διαδικασίας αναστολής από κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα.
- 178 Δεύτερον, όσον αφορά τη διαδικασία καταργήσεως της συνδρομής που κινήθηκε με το έγγραφο της Επιτροπής της 12ης Οκτωβρίου 1993, η ενάγουσα IPC υποστηρίζει, αφενός, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως στηριζόμενη στα αποτελέσματα του λογιστικού ελέγχου, επαναλαμβάνοντας εν προκειμένω τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν εξάλλου στο πλαίσιο της προσφυγής της ακυρώσεως που εξετάστηκε ανωτέρω.
- 179 Εξάλλου, η ενάγουσα IPC θεωρεί ότι η Επιτροπή, αρνούμενη να της παράσχει τη δυνατότητα προσβάσεως στον φάκελο, την στέρησε της ακροάσεως που δικαιούνταν. Συναφώς, η ενάγουσα IPC ισχυρίζεται ότι της δόθηκε η δυνατότητα προσβάσεως στον φάκελο μόνο μετά την άσκηση της παρούσας αγωγής και ότι ο φάκελος που της παρουσιάστηκε δεν ήταν πλήρης. Κατά την

ενάγουσα IPC, πρόκειται για προσβολή του δικαιώματος κάθε διοικουμένου να εξετάζει και να λαμβάνει αντίγραφο των εγγράφων του φακέλου του που δεν έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, προσβολή που κρίθηκε παράνομη από το Πρωτοδικείο με την απόφαση της 1ης Απριλίου 1993, T-65/89, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. II-389, σκέψη 30). Επιπλέον, όλα τα έγγραφα που της παρουσίασε η Επιτροπή μετά την ακρόαση που της χορηγήθηκε αποδείχθηκαν ως μη εμπιστευτικά, οπότε θεωρεί ότι πρόκειται για βαρεία προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Η ενάγουσα IPC τονίζει τέλος ότι ορισμένα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας δεν υπήρχαν στον φάκελο που της παρουσιάστηκε κατά την ακρόασή της.

- 180 Τέλος, η ενάγουσα IPC υπογραμμίζει ότι οι ισπανικές αρχές υιοθέτησαν διαφορετική στάση από αυτήν της Επιτροπής η οποία, εξάλλου, επισήμανε σαφώς στην Επιτροπή ότι η ενάγουσα IPC είχε δικαίωμα να λάβει το σύνολο της χορηγηθείσας ενισχύσεως, διότι το ύψος των συνολικών επενδύσεων που όντως πραγματοποιήθηκαν υπερβαίνει το ποσό των αποδεκτών δαπανών που έλαβε υπόψη η Επιτροπή. Κατά την ενάγουσα IPC, η Επιτροπή δεν μπορούσε να υιοθετήσει διαφορετική στάση από αυτήν των ισπανικών αρχών ιδίως λόγω του διαπιστωθέντος χρονικού διαστήματος απραξίας.
- 181 Η Επιτροπή απαντά ότι δεν διέπραξε κανένα πταίσμα στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως και ότι η στάση της δεν μπορεί να θεωρηθεί παράνομη από την άποψη της εφαρμοστέας ρυθμίσεως και των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου.
- 182 Υπενθυμίζει ότι ο δικαιούχος κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής πρέπει να αποδείξει ότι πληρώθηκαν οι προϋποθέσεις που παρέχουν δικαίωμα για την είσπραξή της, πριν μπορέσει να αξιώσει την πληρωμή.
- 183 Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, η ενάγουσα IPC δεν απέδειξε ότι όντως πραγματοποιήθηκε η πληρωμή της σχεδιαζόμενης επενδύσεως ούτε κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής ούτε μεταγενέστερα και παρενέβαλε εμπόδια στον έλεγχο των λογιστικών της βιβλίων εκ μέρους της Επιτροπής. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η στάση αυτή είχε ως συνέπεια, αφενός, να

καταστήσει αδύνατη την πληρωμή της συνδρομής και να επιδράσει αρνητικά και κατά τρόπο ανεπανόρθωτο στη δυνατότητα επαληθεύσεως των δικαιολογητικών που υπέβαλε η ενάγουσα IPC, δεδομένου ότι η λογιστική διαχείρισή της κατά πάσα πιθανότητα μεταβλήθηκε εν τω μεταξύ, και, αφετέρου, να προκαλέσει διωστές απόψεις μεταξύ των εθνικών και των κοινοτικών αρχών, οπότε δεν κατέστη δυνατό να ληφθεί οριστική απόφαση εντός βραχυτέρου χρονικού διαστήματος. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, όφειλε βάσει του καθήκοντός της επιμελείας, όσον αφορά τη διαχείριση δημοσίων πόρων, να λάβει την απόφαση να παγώσει, προσωρινώς, τον φάκελο που αφορούσε την πληρωμή της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής στην ενάγουσα IPC.

184 Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι η παρεμπόδιση του ελέγχου της και οι παρατυπίες που διαπιστώνονται στην έκθεση ελέγχου συνιστούν σοβαρότατες παραβάσεις της κοινοτικής ρυθμίσεως, πολλώ δε μάλλον καθόσον, στον τομέα αυτόν, το δικαίωμα που παρέχει η κοινοτική ρύθμιση για την είσπραξη επιδοτήσεως «εφόσον έχει σχέση με κοινοτικό σύστημα ενισχύσεων, χρηματοδοτούμενο από δημόσια κεφάλαια και βασιζόμενο στην ιδέα της αλληλεγγύης, πρέπει να εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος του παρέχει κάθε εγγύηση εντιμότητας και αξιοπιστίας» (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Οκτωβρίου 1992, C-240/90, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-5383).

185 Κατά την Επιτροπή, είναι δύσκολο να υποστηριχθεί εν προκειμένω ότι οι αρχές που επικαλείται η ενάγουσα IPC παραβιάστηκαν, εφόσον τα δικαιολογητικά που υπέβαλε η ενάγουσα IPC περιέχουν εσκεμμένως ανακριβή στοιχεία.

186 Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της ενάγουσας IPC ως προς τη δυνατότητα προσβάσεως στον φάκελο που της επιφύλαξε η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας που προηγήθηκε της καταργήσεως της ενισχύσεως, η Επιτροπή απαντά ότι προέβη στην ακρόαση της ενάγουσας IPC πριν κινήσει τη διαδικασία καταργήσεως, σύμφωνα με την επιταγή του άρθρου 7 του κανονισμού 1116/88, απευθύνοντάς της τα έγγραφα της 8ης Ιουνίου, της 12ης Οκτωβρίου και της 15ης Νοεμβρίου 1993. Προσθέτει περαιτέρω ότι έθεσε επίσης στη διάθεση της ενάγουσας IPC όλα τα έγγραφα που υπήρχαν στον φάκελό της, με εξαίρεση σημειώματα εσωτερικής φύσεως. Η Επιτροπή τονίζει εξάλλου ότι η ενάγουσα IPC απάντησε εν εκτάσει και λεπτομερώς στις ερωτήσεις της Επιτροπής, με τα έγγραφα της 22ας Ιουλίου και 24ης Νοεμβρίου 1993, καθώς και στο πλαίσιο

της παρούσας διαδικασίας, πράγμα που μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη του ότι οι ανακοινώσεις της Επιτροπής ήταν επαρκείς για να λάβει γνώση η ενάγουσα IPC των γεγονότων που της καταλογίζονταν. Τέλος, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η ενάγουσα IPC επανέλαβε τα ίδια επιχειρήματα στα έγγραφα και στο δικόγραφο προσφυγής, πράγμα που αποδεικνύει ότι η Επιτροπή δεν διέθετε άλλα στοιχεία που μπορούσαν να περιέχουν πληροφορίες ή δεδομένα ουσιωδώς διαφορετικά από αυτά που εμφανίζονταν στον λογιστικό έλεγχο που είχε ήδη ανακοινωθεί στην ενάγουσα IPC από τις ισπανικές αρχές στις 17 Ιουνίου 1991.

- 187 Η Επιτροπή συνάγει εν προκειμένω ότι η ενάγουσα IPC συγχέει τη διατύπωση της ακροάσεως του ενδιαφερομένου, που συνίσταται, κατά την Επιτροπή, στην ανακοίνωση των παραβάσεων που θεωρεί ότι διαπίστωσε, και στη χορήγηση προθεσμίας στον ενδιαφερόμενο για να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του, με πρόσβαση σε όλη την τεκμηρίωση που διαθέτει η Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών σημειωμάτων προς τις υπηρεσίες της. Η Επιτροπή υποστηρίζει εν πάση περιπτώσει ότι όλες οι πράξεις που εξέδωσε στο πλαίσιο της διαδικασίας καταργήσεως στηρίχθηκαν στην έκθεση ελέγχου που είχε ανακοινωθεί στην ενάγουσα IPC ήδη από τις 17 Ιουνίου 1991.
- 188 Η Επιτροπή διερωτάται, καταλήγοντας, ως προς τους λόγους που ώθησαν την ενάγουσα IPC να μη ζητήσει την πληρωμή της επιδοτήσεως κατά το χρονικό διάστημα που χαρακτηρίζει ως προφανή καθυστέρηση και να αναμείνει την κίνηση από την Επιτροπή διαδικασίας καταργήσεως της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής για να ασκήσει την παρούσα αγωγή (27 Οκτωβρίου 1993), ενθυμούμενη ότι, κατ' αυτήν, η επιδότηση αυτή της οφειλόταν από τον Φεβρουάριο του 1990, ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως πληρωμής.

— Ζημία

- 189 Η ενάγουσα IPC θεωρεί ότι η ζημία που υπέστη είναι άμεση, βεβαία, σοβαρή, δυνάμενη να αποδειχθεί και να αποτιμηθεί σε χρήμα αφορώσα, πρώτον, το ποσό της επίδικης ενισχύσεως, που ανέρχεται σε 48 550 322 PTA, δεύτερον, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε για την άμυνά της στο πλαίσιο της πριν από την άσκηση της αγωγής διαδικασία, που ανέρχονται σε 13 078 ECU, τρίτον, τους

τόκους υπερημερίας επί του ποσού της ενισχύσεως, ήτοι 133 580 ECU, των δαπανών που απορρέουν από τις υπερβάσεις λογαριασμού της ενάγουσα IPC, ήτοι 84 633 ECU, και της προμοδοτήσεως «κινδύνου» που είχαν εισπράξει οι προμηθευτές της ενάγουσας IPC, ήτοι 173 151 ECU, και, τέταρτον, ηθική βλάβη λόγω των επιπτώσεων από τη στάση της Επιτροπής επί των εμπορικών σχέσεων της ενάγουσας IPC και της απώλειας της καλής φήμης που υπέστη ο μοναδικός διαχειριστής της ενάγουσας IPC, αποτιμώμενης σε 25 000 ECU.

190 Η ενάγουσα IPC αιτιολογεί συναφώς την επιλογή επιτοκίου υπερημερίας 12 % λόγω του νομίμου επιτοκίου που ισχύει στην Ισπανία, στο οποίο πρέπει να προστεθούν δύο μονάδες επιτοκίου προκειμένου να ληφθούν υπόψη ορισμένες συγκεκριμένες αντικειμενικές παράμετροι. Προσθέτει ότι το συμπληρωματικό αυτό επιτόκιο των δύο μονάδων καθορίζεται ετησίως από το γενικό νόμο δημοσίων οικονομικών του ισπανικού κράτους. Στη συνέχεια, υποστηρίζει ότι οι τόκοι λόγω υπερβάσεως λογαριασμού δικαιολογούνται από την έλλειψη ρευστών που οφείλεται στην πληρωμή των τιμολογίων ναυπηγήσεως του σκάφους και στο γεγονός της μη καταβολής της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής.

191 Η ενάγουσα IPC ισχυρίζεται, τέλος, ότι, αν η Επιτροπή το θεωρεί σκόπιμο, τα νομικής φύσεως έξοδα στα οποία υποβλήθηκε πριν από την άσκηση της αγωγής θα μπορούσαν να περιληφθούν στην αποτίμηση των δαπανών, οπότε και θα αφαιρούνταν από το ποσό που ζητείται ως αποζημίωση.

192 Η Επιτροπή απαντά ότι, εφόσον η κοινοτική συνδρομή καταργήθηκε, οι αιτήσεις πληρωμής και αποζημιώσεως για προβαλλόμενες ζημιές που προκλήθηκαν από την έλλειψη της πληρωμής που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας στερούνται ερείσματος. Προσθέτει ότι η πληρωμή της επιδοτήσεως οφείλεται μόνον όταν αποδεικνύονται σ' αυτήν η πραγματοποίηση των

επενδύσεων καθώς και η πληρωμή των σχετικών με αυτές ποσών. Εφόσον δεν αποδεικνύονται, η επιδότηση δεν οφείλεται. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι, εν πάση περιπτώσει, η πληρωμή δεν πρέπει να οφείλεται παρά από της εκδόσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου.

- 193 Η Επιτροπή αμφισβητεί επίσης το υποστατό των προβαλλομένων ζημιών, ζητώντας από την ενάγουσα IPC να προσκομίσει στοιχεία που να τις αποδεικνύουν και υπενθυμίζοντας τη σχετική νομολογία του Πρωτοδικείου. Η Επιτροπή επιφυλλάσσεται πάντως του δικαιώματος να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της σε μεταγενέστερο στάδιο ως προς το ύψος της ζημίας στην περίπτωση κατά την οποία το Πρωτοδικείο θα θεωρούσε ότι η ζημία μπορεί έγκυρα να θεμελιωθεί στα προβαλλόμενα στοιχεία.
- 194 Η Επιτροπή διερωτάται εξάλλου ως προς τον καθορισμό των προβαλλομένων επιτοκίων και την επιλογή της μεθόδου της υπερβάσεως τραπεζικού λογαριασμού αντί του συνηθισμένου τρόπου της παροχής πιστώσεως.

— Αιτιώδης συνάφεια

- 195 Η ενάγουσα IPC υποστηρίζει ότι όχι μόνο επικαλείται το δικαίωμά της να εισπράττει ορισμένα ποσά λόγω της ζημίας που της προκλήθηκε από τη συμπεριφορά της Επιτροπής, αλλά και ότι επίσης αποδεικνύει συγκεκριμένα το καθένα από τα ποσά αυτά. Προσθέτει ότι η ζημία αποτελεί άμεση, αυστηρή και αναγκαία συνέπεια της απραξίας της Επιτροπής, υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων χρηματοδοτήσεως που είναι αναγκαίες για εκμετάλλευση του σκάφους Escualo, υπό το πρίσμα της νομικής άμυνας κατά την πριν από την άσκηση της αγωγής διαδικασία και υπό το πρίσμα της ηθικής βλάβης.
- 196 Ισχυρίζεται ότι το επιχείρημα περί της προσφυγής κατά παραλείψεως μπορεί εύκολα να ανατραπεί, διότι το αντικείμενο της παρούσας αγωγής αφορά την παροχή αποζημιώσεως όχι μόνον ως προς το ποσό της επιδοτήσεως, αλλά και ως προς άλλα ποσά που ανάγονται στην εύλογη προοπτική της πληρωμής της

κοινοτικής συνδρομής και, επιπλέον, διότι η προσφυγή κατά παραλείψεως δεν θα είχε ως αποτέλεσμα παρά την έκδοση αναγνωριστικής αποφάσεως και όχι την αναγνώριση δικαιώματος αποκαταστάσεως της ζημίας.

197 Η Επιτροπή, εξάλλου, θεωρεί ότι η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των στοιχείων που αναφέρει η ενάγουσα IPC και της προβαλλόμενης ζημίας έπαυσε να υφίσταται συνεπεία της συμπεριφοράς της ενάγουσας, η οποία εμπόδισε τον έλεγχο της Επιτροπής και η οποία ούτε άσκησε προσφυγή κατά παραλείψεως ούτε προέβη σε όχληση πριν από την κίνηση της διαδικασίας καταργήσεως της συνδρομής.

198 Κατά την Επιτροπή, η έλλειψη αιτιώδους συνάφειας είναι ασφαλώς προφανής ως προς ορισμένες από τις προβαλλόμενες ζημίες. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την προμολόγηση κινδύνου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δυσκολίες που προκάλεσαν την είσπραξη της οφείλονται στην απόφαση των ισπανικών αρχών να μειώσουν την εθνική συνδρομή και στο γεγονός ότι έπρεπε να εξοφληθούν οι φορολογικές οφειλές που δημιουργήθηκαν βάσει της ουσιαστικής γνώσεως του περιουσιακού δυναμικού της και όχι από την, όπως υποστηρίζεται, πταισματική καθυστέρηση της Επιτροπής. Όσον αφορά την ηθική βλάβη, αυτή απορρέει από την ίδια τη συμπεριφορά του διαχειριστή της ενάγουσας IPC και των ενεργειών στις οποίες προέβησαν οι ισπανικές αρχές. Τέλος, όσον αφορά, τις «νομικής φύσεως δαπάνες» η Επιτροπή θεωρεί ότι μόνον αυτές που προκλήθηκαν από την παρούσα διαδικασία θα μπορούσαν ενδεχομένως να ληφθούν υπόψη.

Κρίση του Πρωτοδικείου

199 Χωρίς να χρειάζεται να κριθεί το παραδεκτό της παρούσας αγωγής, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι από την εξέταση των περιστατικών αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή δεν διέπραξε κανένα πταίσμα.

200 Πράγματι, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, κατ' αρχάς, ότι η αίτηση πληρωμής της συνδρομής υποβλήθηκε από την ενάγουσα IPC στις 22 Φεβρουαρίου 1990 (βλ. ανωτέρω σκέψη 24), ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής προέβησαν σε επί τόπου έλεγχο μεταξύ της 25ης και της 31ης Μαρτίου 1990, ήτοι ένα μήνα αργότερα (βλ. ανωτέρω σκέψη 25), ότι λόγω της στάσεως που τήρησε η ενάγουσα IPC κατά τον επί τόπου αυτόν έλεγχο και, κατά συνέπεια, της αδυναμίας πραγματοποίησής του προβλεφθέντος ελέγχου (βλ. ανωτέρω σκέψεις 113 έως 115), η Επιτροπή ζήτησε την πραγματοποίηση λογιστικού ελέγχου ο οποίος διενεργήθηκε τον Μάιο του 1991 (βλ. ανωτέρω σκέψη 27) και από τον οποίο προέκυψε ότι τα ποσά που είχαν δηλωθεί ως καταβληθέντα από την ενάγουσα IPC ήσαν ανακριβή, τόσο κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεως πληρωμής όσο και κατά το χρονικό σημείο της πραγματοποίησής του λογιστικού ελέγχου (βλ. ανωτέρω σκέψεις 78 έως 112).

201 Ενόψει αυτών των στοιχείων, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι θεώρησε ότι η ενάγουσα IPC δεν είχε ακόμη εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπείχε από την κοινοτική ρύθμιση κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της αιτήσεώς της πληρωμής, οπότε η Επιτροπή δεν όφειλε να κάνει δεκτή την αίτηση αυτή. Συναφώς, πρέπει εξάλλου να υπογραμμιστεί ότι, σε αντίθεση προς τη στάση που δεν θα παρέλειπε να υιοθετήσει οποιοσδήποτε επιμελής δικαιούχος, πεπεισμένος ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που του επιβάλλει η κοινοτική ρύθμιση προκειμένου να επιτύχει την πληρωμή της χρηματοδοτικής συνδρομής που του είχε χορηγηθεί, η ενάγουσα IPC απέστη από οποιαδήποτε ενέργεια έναντι της Επιτροπής κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος κατά του οποίου βάλλει. Επομένως, προκύπτει ότι η ενάγουσα IPC ουδέποτε προέβη σε υπόμνηση προς την Επιτροπή ή σε όχλησή της, από την υποβολή της αιτήσεώς της πληρωμής της 22ας Φεβρουαρίου 1990. Η ενάγουσα άσκησε την παρούσα αγωγή μόνον αφού πληροφορήθηκε επισήμως την κίνηση της διαδικασίας καταργήσεως της συνδρομής από την Επιτροπή.

202 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η προβαλλόμενη προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας που απορρέει από την ελλιπή πρόσβαση στα στοιχεία του φακέλου της Επιτροπής στο πλαίσιο της διαδικασίας καταργήσεως της επίδικης χρηματοδοτικής συνδρομής δεν εμπίπτει στα πλαίσια της παρούσας αγωγής αποζημιώσεως, αλλά θίγει, ενδεχομένως, τη νομιμότητα της αποφάσεως που ελήφθη κατά το πέρας της διαδικασίας αυτής, δηλαδή, εν προκειμένω, της αποφάσεως της 24ης Μαρτίου 1994, η οποία είναι μεταγενέστερη της ασκήσεως της παρούσας αγωγής. Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η ενάγουσα IPC δεν

προέβαλε αυτή την αιτίαση στο πλαίσιο της προσφυγής της ακυρώσεως (υπόθεση T-233/94), από την εξέταση της οποίας αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή δεν διέπραξε καμία παρανομία αποφασίζοντας να καταργήσει τη συνδρομή που είχε χορηγήσει στην ενάγουσα IPC.

- 203 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η Επιτροπή δεν διέπραξε κανένα πταίσμα που να συνεπάγεται την ευθύνη της Κοινότητας, είτε διότι αρνήθηκε να καταβάλει τη συνδρομή είτε διότι κίνησε τη διαδικασία καταργήσεώς της.
- 204 Κατά συνέπεια, η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν τα εκατέρωθεν επιχειρήματα των διαδίκων όσον αφορά την προβαλλόμενη ζημία και την αιτιώδη συνάφεια.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 205 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν τόσο ως προς τις προσφυγές τους ακυρώσεως όσο και ως προς την αγωγή αποζημιώσεως, η δε Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, οι προσφεύγουσες πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει τις προσφυγές ακυρώσεως στις υποθέσεις T-231/94, T-232/94, T-233/94 και T-234/94.**
- 2) Απορρίπτει την αγωγή αποζημιώσεως στην υπόθεση T-551/93.**
- 3) Καταδικάζει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων.**

Lenaerts

Lindh

Potocki

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Απριλίου 1996.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

K. Lenaerts